

PRESBITER

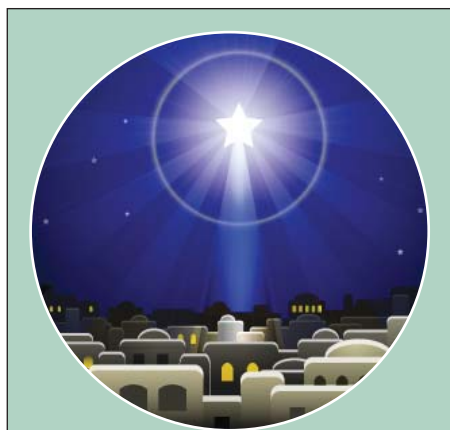
A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXIII. évfolyam 6. szám

BUDAPEST

2014. november-december

*Krisztusban
bővülködő
Karácsonyt,
Tőle áldott 2015-öt
Testvéreinknek!*



Karácsonyi ének

*Mily ragyogó fény árad az éjben!
Betlehem úszik fény özönében.
Égi csodának nyílt meg az ég!
Szent örömet zeng angyali nép:
Megszületett a Jézus!*

*Ébred a pásztor mennyei szóra,
Álmainál szebb drága valóra:
Menjete! Ó, hol glória zeng,
S a kicsi hajlék fénybe dereng:
Megszületett a Jézus!*

*Rendül a szív az égi jelekre,
Szent öröm az, mely általölelte,
S mintha a föld is zsongna imát,
Mintha susogná fű, fa, virág:
Megszületett a Jézus!*

*A szívünk is gyúljon örömré,
S zengjen az Úrnak hálaimát!
Szent Fia köztünk itt van örökre,
Megszabadítva már a világot:
Megszületett a Jézus!*

Gárdonyi Géza

Isten ajándéka

Milyen gazdag magyar nyelvünk a születendő gyermek érkezésének kifejezésére! Mondjuk, hogy egy asszony gyermeket vár, vagy röviden várandós, vagyis más állapotban van, röviden állapotos, gyakran kismama, de lehet áldott állapotban is. Mégis a bibliai értékrendet legkevésbé kifejező szó került a hivatalos és a mindennapos használatba: *terhes*.

Igen, Isten más ajándékai is a terhességi listára kerültek. Így lett a munka is *terhes*, meg gyakran embertársaink – néha legközelebbi családtagjaink – társasága is *terhes*. A közöségért vállalt önkéntes szolgálat terhét is csak kevesen hajlandók felvállalni. A fiataloknak *terhes* kötelesség a tanulás, és az iskola látogatással együtt járó rendszeres élet. Felnőtteknek hasonlóképpen *terhes* kötelességgé vált mára az idős szüleikről gondoskodás, de még a gyermekvállalás is.

Pedig a gyermek Isten ajándéka – mondja a zsoltáros (Zsolt 127,3-5):

*Bizony, az ÚR ajándéka a gyermek,
az anyaméh gyümölcse jutalom.
Mint a hős kezében a nyilak,
olyanok a serdülő ifjak.
Boldog az az ember,
aki ilyenekkel tölti meg a tegzét.*

Ezek a gondolatok foglalkoztattak, amikor ismét elolvastam a karácsonyi történetet megelőző eseményeket. Nyilván sok asszony volt akkor is várandós Izráelben, mégis kettőt említ név szerint a Szentírás, akik valóban *áldott állapotban* voltak. Nekik angyal jelentette be a gyermek érkezését.

Zakariás és Erzsébet példamutató házasságban éltek, de gyermektelenek voltak. Nem azért, mert a gyermekvállalás terhét nem akarták magukra vállalni. Ellenkezőleg. Bizonyára szorgalmasan imádkoztak gyermekért, és komolyan vették, hogy a gyermek Isten ajándéka, Tőle kell kérni és elfogadni. Az angyal szavai utalnak erre: „*meghallgatásra talált a te könyörgésed*”, majd „*örülni fogsz, boldog leszel, és sokan örülnék majd az ő születésének, mert nagy lesz ő az Úr előtt*” (Lk 1,14-15).



Keresztelő János szüleitől tovább szállhat gondolatunk évszázadokat vissza, és élénk ötlük, hogy Ábrahám és Sára milyen sokáig vártak Isten ajándékára, és milyen vargabetűvel próbálták segíteni magukon, ha már

Isten „elfelejtette” ígérését. Pedig hogyan felejthette volna el! Hisz Ábrahámnak azt ígérte, hogy nagy nép atyjává teszi. De gondolhatunk Ráhelre is, akit szintén megvárakoztatott az Úr, vagy Sámuel édesanyjára, Annára, aki sírva könyörgött gyermekért az Úr házában, és Isten meghallgatta kérését.

De vannak Istennek nem várt, sőt – mondhatnánk – *terhes* ajándékai is. A súnémi asszonynak nagy boldogságot jelentett, hogy gyermeket kapott, de váratlan elvesztésének esélye kétségbe ejtette. „*Az asszony ezt mondta: Uram, kértem-e én fiút? Nem azt mondtam-e, hogy ne hitegess engem?!*” (2Kir 4) Vagy gondoljunk csak Mózes születésére! Ugyan ki vágyna úgy gyermek után, ha tudja, hogy ha fiú születik, annak meg kell halnia azonnal a fáraó parancsára? Ilyen körülmények közt gyermeket csak hitből lehet vállalni. Aki hiszi,



Isten ajándéka

hogy a gyermek Isten ajándéka, az elfogadja akkor is, ha minden racionális érv ellene szól. (Bizonyára ismer az olvasó is olyan keresztyén szülőket, akik a környezetük határozott rábeszélése ellenére sem vetették el születendő gyermeküket.) A Zsidókhoz írt levél ezért a hithősök közt említi Mózes szüleit: „*Hit által rejtegeték Mózes születése után három hónapig szülei, mert látták, hogy szép a gyermek, és nem félték a király parancsától*” (Zsid 11,23).

E rövid bibliai körkép után térjünk vissza az első karácsony előzményeihez, hiszen még adósok vagyunk a másik *áldott állapotban* lévő kismama történetével! Ha Mózes szülei a hithősök közé kerültek, akkor Máriát és Józsefet hasonlóképpen megilleti ez a cím. Tudnunk kell ugyanis, hogy abban az időben a házasságra vonatkozó isteni rendelkezéseket még igen komolyan vették. Gondoljunk csak a házasságtörő asszony történetére János evangéliumából (Jn 8,3-11)! Máriára is könnyen a kiközösítés, megvetés, esetleg a megkövezés várt. Ilyen feltételek mellett azt kimondani válaszul az angyal híradására, hogy „*íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem a te beszéded szerint!*” – nagy hitet, és bizalmat tükröz (Lk 1,38). Józsefnek nemkülönben vállalni kellett a jegyeséget úgy, hogy biztosan tudta, a születendő gyermek nem tőle származik. Az ő fejében ugyan megfordult, hogy csöndben elbocsájtja jegyesét, és kilép ebből a kényelmetlen helyzetből, de az angyal szava őt is meggyőzte: „*József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami benne fogant, az a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, akit nevezd el Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből*” (Mt 1,21). Bizony, nem csekély hit kellett ennek elfogadásához!

Hiba lenne azonban, ha tekintetünk megakadna a földi személyeken, a hitben előttünk járó szülőkön. Ugyanis az első karácsonyt világtörténelmi jelentőségű esemény előzte meg. Isten közvetlenül lépett be az emberi történelembe Jézus Krisztus személyében. Isten Szentlelke indította el a fejlődő emberi életet Mária méhében. Ő gondoskodott angyali küldöttje útján Mária és József felkészítéséről is. Hiszem, hogy a Szentlélek kísértte a prófétai híradást, és Ő győzte meg mind Máriát, mind Józsefet, hogy vállalják el a születendő gyermeket. A megfogant gyermek pedig nem egy volt a felsorolt, csodás jelekkel

kísért gyermekek közül, hanem maga a világot teremtő és fenntartó Szentháromság Isten öltött magára emberi testet a Fiú személyében. Így vált az *Ember Fia* személynévvé, hasonlóan az *Isten Fia*, *Megváltó*, *Szabadító* nevekhez, amelyek mind az első karácsonyon születendő Úr Jézus Krisztusra vonatkoztak. Ezért mondja Józsefnek az angyal, hogy a születendő gyermeket *nevezze el Jézusnak, mert Ő szabadítja meg népét bűneiből*, ugyanis a *Jézus* név (=Jehoshua) jelentése *Jahve a szabadító*.

De hangsúlyos az üzenet második fele is, ami a szabadítás hatókörére vonatkozik: *Ő szabadítja meg népét bűneiből. Az Ő népét*, azt a megszámlálhatatlan sereget, amelyet „*Isten fia a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és Igéje által magának az igaz hitben megegyező, örökéletre elválasztott sereget gyűjt, azt oltalmazza és megtartja*” (HK. 54.). Ez a sereg az Isten Fiának a népe minden felekezetsből, népből és nyelvből! A *szabadítás* pedig a népének a *bűneire* terjed ki. Hogyan válik e nép az *örökéletre elválasztott sereggé*?

Egyedül csak a Jézus Krisztusban való igaz hit által, oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem, azoknak csak egyikét is soha meg nem tartottam, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra: mégis Isten, az én minden érdemem nélkül, egyedül az ő ingyen kegyelméből nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha én soha semmi bűnt nem tettem volna és semmi bűnöm nem lett volna, sőt, mintha én tanúsítottam volna mindazt az engedelmséget, amelyet Krisztus érettem tanúsított, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogadom (HK.60.).

Tè, Kedves Presbiter Testvérem, tagja vagy már ennek az örök életre elválasztott seregnek?

Dr. Viczián Miklós

Mint hópihe

*Karácsony... titkot érlelő...
A téli csendnek szárnya nő,
s mint ég öléből hópihe,
hull... hull... a szívre az Ige...
Békéje szívtől szívig ér,
s fehér lesz minden, hófehér.*

Füle Lajos



Karácsonyi gondolatok

Amikor Jézust Mária bepólyálva a jászolbólcső szalmájára helyezte, az volt az a pillanat, amikor a menny megcsókolta a földet.

Haza indulni és megérkezni – ez az, amivel a bethlehemi gyermek mindenkit megajándékoz, aki sír, bolyong céltalanul ezen a földön.

(Friedrich von Bodelschwingh)

Salvator Noster, drága Szabadítónk ma született. Örvendezzünk hát! Sehol ne legyen az élet születésnapján szomorúság, hisz ő a halálfélelmet legyőzte és megszerelte nekünk az örök életet. Senki sincs kizárva ebből az örömből, mindenkinek egyazon oka van az ünneplésre: Urunk szabadításunkra jött közénk! Ünnepelj, hívő szív, mert jön győztesed! Ünnepelj, bűnös, mert megbocsátást hoz Mestered!

(Nagy Leó)

Isten úgy szeret minden egyes embert, mintha más nem is létezne a földön, aki nek Ő szeretetét ajándékozhatja.

(Augustinus)

(Válogatás, fordítás DrBL)

Köszönet

cikkíróinknak 2014-ben küldött írásaiért! Ebből a számból helyszűke miatt kimaradt írásaikat a 2015/1. számban közöljük. Köszönjük megértésüket!

*Áldáskívánással,
Dr. PhD Békefy Lajos
felelős szerkesztő*

Azt olvastam a Bibliában... (19.)

„...hogy ez esztendőkbén **sem harmat, sem eső nem leszen, hanem csak az én beszédem szerint**” (1Kir 17,7). Súlyos természeti katasztrófa, így is mondhatnánk, „klímaváltozás” tényével ítéli meg Izráelt Illés próféta, Isten embere. A Kr. e. IX. sz. közepén hirdeti meg az isteni ítéletet a próféták egyik legnagyobbikja Ácháb királynak. Az ítéletet sokszázezer ember, ártatlan ember (!) sínyli meg. Ilyen kegyetlen lenen az Ószövetség világa? Komolyan vehetjük még manapság az Ótestamentumot, vagy utaljuk a régi iratok levéltárába?

* * *

Való tény, hogy Jahve Úr Isten Illés próféta által elképesztően súlyos ítéletet hirdetett ki. Visszavonhatatlant.

Az egyszer kimondott isteni nyilatkozat feltartóztathatatlanul teljeseedik. Hogyan tehetett ilyet a megbocsátásra kész Isten? **Izráel korábbi népgyűlése kimondta: „Legyünk olyanok, mint a többi népek”.** S ezzel a bűn megindult, mint havas lejtőn a lavina, mely a hegy aljára érve mindent elpusztít. Legyünk mi is királyság. A királyság fenntartásához rabszolgává kell tenni a népet. Adófizetés, állandó hadsereg fenntartása, hatalmas tisztviselői kar, nagybirtok. Izráel földje: Isten országa. Itt nincs rabszolgaság, állandó hadsereg. A művelhető föld Istené. A nép sorsolás útján hitbizományba kapja. **A gazdaság az emberért van, s nem az ember a gazdaságért!**

Közép-európai bibliaolvasó ember valamiféle szerelmi házasságnak véli Ácháb király és Jezabel tiruszi királylány frigyét. E házasság a föníciai társadalmi és gazdasági



rend átvételét jelenti. *Fönícia a fináncióke szülőháza.* Ezzel – ma így mondanánk – a bankokráciát (= bankuralom) vette magára Izráel. Isten emberközpontú rendjét elutasítva a Pénz uralmát vezette be. Némi utánjárásal közvetlen kapcsolatot fedezhetünk fel az akkori esemény és a mai globalizmus között. Illés próféta totális harcot hirdet a Pénzisten (Mammon) ellen. Véresen kiirtják az Omri-dinasztia tagjait és Baál, meg Astarte „istenek” híveit. Egy évszázad múlva egy másik világformáló próféta így jellemzi az Izráelben meghonosodott pénzuralmat: „Az Úr várt jogörzésre és íme, lett jogorzás. Irgalomra és ím, lón siralom!” (Ésaiás 5,7 –

Károli ford.) Az aszály bekövetkezett. Minden kipusztult. Embernek nem jutott kenyér, a híres páncélos harci paripa kontingensnek abrak. Pedig az akkori kor materialistái tréfának tekintették az ügyet. Ugyanis a Libanontól Nyugat-Ázsia déli részéig húzódó hatalmas vízvázalató általában mindig túl bőséges vízhozamot hozott. A Földközi-tenger fellegei e hegységnél megakadtak. A hegység nyugati oldalán dúsán termő területek, keleti oldalán sivatag alakult ki. A „tudomány” akkori álláspontja szerint Jahve Úr Isten ítélete „fizikai képtelenség”.

A Kr. e. VI. század elejére a királyság kipusztult. Az ország romokban. Izráel és Juda népe asszír és babiloni rabszolgaságban... A tanulság: Senki sem packázhat Istennel! A Kr. e. IX. századi tévedést, bűnt még ma is sínyli az egész világ. Tudós kutatás minden részletében feltárta az akkori föníciai fináncióke és a mai globalizmus közötti kapcsolatot. A válságjelenségek is ugyanolyanok. Korunk becsapott devizahitelesei is ennek áldozatai.

Olvassuk el Jézus szavait: Máté 6,24 „...nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak...!” Az előző és az azt követő mondatokat se feledjük, valamint Pál apostol tanítását (1Tim 6,6-10): „...minden rossznak gyökere a pénz szerelme...”

P.V.

Hiába teremtette volna Isten az összes emberfiát, ha nem lenne egy Emberfia...

Augustinus: Az Isten városáról XVII/XI

Úgy gondolom, nem nehéz megállapítani és kimondani, hogy itt az összes, vagyis a mindent magába foglaló sokság és az érkező Egy ellentéte kulcsfontosságú. Természetesen ez nem retorikai zsonglórkodás, sokkal több annál, hiszen a tét a hiábavalóság nagy kérdése és az arra adott válasz. No persze egyesek máris azt mondhatják, hogy a hiábavalóság pusztá megemlézése blaszfémia, ugyanis mint tudjuk, Isten mindent jónak teremtett, s már csak ezért sem lehet az Ő alkotása értelmetlen. Mégis, bár a teremtés hiánytalan, önmagában mégis hiányos, még akkor is, ha a teremtés mindenegyes napjának gyümölcse igen jó. Az idő elkezdődött ugyan, de a teljesség az Ige megtestesülésében valósult meg. Olyan ez, mintha a teremtés egy időre föll lett volna „függesztve”, és az Emberfiá-

Aprópó

ban – akiben az új teremtés valósul meg – „fejeződött” volna be. Ezért mondja Augustinus: *ha nem lenne...* Vagyis az Emberfia nélkül a teremtett világ, és ebben az értelemben mint teremtés sem teljes. A lét önmagában hiábavaló! Lehet egy, lehet sok, a számok önmagukban nem jelentenek többet, csupán a lét valóságát, ám ez a valóság – még akkor is, ha jó, azaz Isten szándéka szerint való – az üdvösség szempontjából hiányos. Ezért kapjuk az ígéretet az ősevangéliumban. Valamit, pontosabban Valakit még hozzá kell rendelni. Különben üres és sivár, kietlen és pusztá, gyötrelmes és leigázó, átkozott és izzadságszagú. Üres és átkozott, és a pusztulás állapotában őrjöng, mániákusan kutat és száguld, hogy legyőzze hiábavalóságát. Mert érzi, mert tudja: Vanitatum vanitas (Hiábavalóságok hiábavalósága)! A lét ön-

magában csupán látszat és varázslat, vakító szemfényvesztés!

Ha... Ám van egy *Emberfia!* És Benne – Aki a teremtésben még nem volt látható – a lét kiemelkedett a hiábavalóságból, és lett dzóé, lett helyreállított élet. Az egyházatya tehát nem a teremtést minősíti le akkor, amikor ellentétet használ, hanem koncentráltan a Megváltóra mutat. Ő a teremtett világban a minősített plusz *egy*, aki több az *összes*nél, akiben teljessé lett az összes. Mert ebben az összesben már benne van Ő maga is, elválaszthatatlanul, de éppen ezért kihagyhatatlanul. Kihagyhatatlanul, mert ahol Ő nincs, az maga a hiábavalóság.



Apostagi Zoltán

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG KÖRLEVELE

A kegyelemmel megerősített szív

„Különböző és idegen tudományok által ne hagyjátok magatokat félrevezettetni, mert jó dolog, hogy kegyelemmel erősíttessék meg a szív, nem enivalókkal, amelyeknek semmi hasznát sem veszik azok, akik azok körül járnak” (Zsidók, 13,9.).

„Első éves teológus voltam, amikor először találkoztam ezzel az Igével. Nem azért, mintha bibliavásolásom idején tűnt volna fel nekem, mert ott még nem tartottam, hogy ilyen Igét különösebben megértsek, hanem azért, mert dolgozatul kaptam fel a gyakorlati teológia tanártól. Erről az Igéről kellett egy prédikációt vagy bibliamagyarázatot írnom. Igen nehéz helyzetbe kerültem, mert semmiképpen nem tudtam megérteni sem azt, hogy mi a kegyelem, sem azt, hogy miként lehet az emberi szívet kegyelemmel megerősíteni. Évtizedek teltek el azóta. Ma már tudom, ma már érzem, hogy miről van szó. Ma

már bizonyóságot tehetek arról, hogy mit jelent a szívet kegyelemmel megerősíteni, mert az én nyomorult és bűnös szívem is megerősített kegyelemmel.

Megjelent az Isten idvezítő kegyelme minden embernek – mondja Pál apostol. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a kegyelem az Isten üdvözítő kegyelme, amely megjelent nekünk a mi Urunk Jézus Krisztusban. Kegyelemmel megerősíteni egy szívet pedig nem jelent egyebet, mint Jézussal megerősíteni. Ha valaki megismeri Jézust, ha valaki elfogadja Jézus nagy szeretetét, ha valaki megtapasztalja Jézus hűségét, akkor a szíve megerősített kegyelemmel.

„Szondi két apródja” című csodálatosan szép költeményben elbeszéli Arany János, hogy miként kínált kegyelmet a szultán Szondinak. Az apródok, akik siratják el-esett urukat, büszkén mesélik, hogy Szon-

dinak ez az emberi kegyelem nem kellett, nem fogadta el, mert ő egyenesen Istenhez fordult kegyelemért. Egyedül Krisztusban van kegyelem számára, erről bizonyosan meg volt győződve, s ezért nem esengett emberi kegyelemért.

A mindennapi életben igen sokszor találkozunk azzal, hogy az embereknél nincsen kegyelem. Az emberek sokkal inkább hajlamosak a bosszúállásra, mint a kegyelem gyakorlására. Éppen ezért olyan fontos és mulaszthatatlan az Ige felszólítása, amikor arra figyelmeztet bennünket: Jó dolog, hogy kegyelemmel erősíttessék meg a szív.”

*

Ezeket írta, vallotta *Ecsedy Aladár* esperes a *Magyar Presbiter* 1947. évi karácsonyi számában.

Dr. Ecsedy Aladár 1930–1962-ig volt Tahitótfalu lelkésze. Ugyanebben a számban *A napkeleti bölcsekről* is írt, melyben többek közt ezeket vallotta:

„*Boldog ember az, aki megtanul leborulni Jézus jászolbölcseje előtt, és aki fel tudja ajánlani számára drága ajándékul a bűnös szívét.*”

Dr. Kis Domokos Dániel

Folytatva a Nők Lapja „*Másképp a Másságról*” c. cikkének kritikáját, saját megfigyeléseimet, tapasztalataimat szeretném vele szembeállítani. Erre azért is van mód, mert munkahelyemen (nyugdíjazásom előtt) oktatóként igen sok embert volt mód, hogy megismerni, velük beszélgetni is. A homoszexuálisok (legalábbis a férfiak) pár évvel a rendszerváltás után már nem titkolták eltérő szexuális érdeklődésüket, jóllehet, ez sokáig környezetük nem csekély megbotránkozásával találkozott. Így aztán könnyű volt észrevennem, ill. megfigyelnem ezeket az embereket. Arra a megállapításra jutottam, hogy egyik sem kizárólag homoszexuális, hanem biszex! Ezt életük bizonyította!

Különösen közelről ismertem egy férfikölégét, aki velem egy osztályon dolgozott. Házasságot ő sosem kötött, viszont nagy nőcsábászoként ismertük sokáig. Egy időben egyszerre két (férjes) asszony szeretőt tartott, akik vetélkedtek érte. Ezek közül az egyik később elment (más munkahelyre), a másik meghalt (fiatalon). Azután egy elvált asszony volt a partnere, egészen addig, míg a nő egy olyan visszaélésre vette rá, amiért feyelmit kapott. Ezután kijelentette, hogy kiábrándult a nőkből, most már csak férfiak-



NYITOTT SZEMMEL



Már megint a „másság” II.

kal fog közölni... És hogy ezt meg is tette, onnan tudjuk, hogy hozzá beosztott fiatal emberek tettek rá panaszt zaklatásért... Végül azzal dicsekedett, hogy már talált magának állandó („természetesen” férfi) partnert!

Miért írok le egy ilyen visszataszító történetet?! Mit bizonyít ez és a többi hasonló (pl. az újságcikkben is szereplő, korábban idézett)?... Úgy vélem, elég egyértelmű, hogy a túlfűtött szexualitással bíró, biszex beállítottságú emberek közül kerülnek ki bizonyos élethelyzetek (csalódások, azonos nemű személy különös csábítása, másnemű partner hiánya, félelem a teherbeeséstől) következtében a homoszexuálisok, ill. a leszbikusok.

De miért fontos ez? Hitem szerint azért, hogy tisztában legyünk vele, hogy az Úristen nem olyat tilt meg Törvényében, amire genetikai adottság, szükségesség kényszerít egyeseket! A Nők Lapja cikkében megkérdezett szakember is azt mondja:

„Az, hogy egy genetikai kódoltság okozná a másságot, nem bizonyított!” Nem ám, legfeljebb arról van szó, hogy túlfűtött szexualitású emberek számára ez a kísértés is jelentkezik, ami minket (szerencsésebb „heterokat”) nem bánt...

Elkülönített keretben hozták a Lapban a Biblia vonatkozó tanítását; 3Móz 18,22 és Rm 1,26,27 pontosan idézve benne van. Csak éppen úgy állítják be cikkükben, mint ha ennek követése egyesek számára lehetetlen lenne! Nos, ha így lenne, egyféle fogyatékoságról beszélhetnénk – de a leírt élettörténetek nem erről tanúskodnak!

Jézus Krisztus igaz követői a bűnbocsánatot hirdetik, s nem a bűnöst üldözik – tudván, hogy maguk is kegyelmet nyert bűnösök. De ez nem jelenti, hogy a bűnt többé nem kell nevével nevezni!

Kövespataki László

Heródes nyugtalansága

A karácsonyi történetet beárnyékolja Heródes gyermekgyilkossága. A Károli-fordítás szerint a karácsonyi történetben azt olvassuk, hogy bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe és az új királyt keresve ezt mondták: „Hol van a zsidók királya, aki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jövénk, hogy tisztességet tegyünk néki”. Majd így folytatódik a történet: „Heródes király pedig ezt hallván, megháborodék, és vele együtt az egész Jeruzsálem” (Máté 2,2-3). Az új fordítás szerint, „amikor Heródes király ezt meghallotta, nyugtalanság fogta el, és vele együtt egész Jeruzsálemet”. A két megfogalmazás mögött érezhetően valami igen fontos dolog állt. Miért volt a napkeleti bölcsek megjelenése mai szóval „sokkoló” Heródesnek és a fővárosnak? Miért reagált úgy Heródes, hogy a tömeges gyermekgyilkossággal a karácsonyi történet negatív szereplőjeként írja be magát a történelembe? Heródes királyt a történetírók „Nagy Heródesnek” nevezték. Nem termete miatt, hanem azért, mert halála után utódai uralkodtak tovább. Róluk még több helyen olvassuk a Bibliában is. A dinasztiaalapítónak kijárt a megtisztelő „Nagy” jelző. Heródes Kr. e. 73-ban született, nem volt zsidó származású. Apja az edomita Antipater, anyja pedig a nabateus Kufra volt. Tehát mindkét ágon a zsidókkal mindig háborúskodó, szomszédos arab népekből származott. Ebben az időben Izrael és a szomszédos népek egyaránt Róma uralma alatt voltak. A római politika az volt, hogy a meghódított népeknél egy-egy Rómához hűséges helyi vezetőt tettek meg királynak, aki római vazallusként garantálta, hogy a terület nem lázad fel ellenük. Heródest az apja közbenjárására bízták meg a rómaiak Kr. e. 47-ben, hogy Júdea királya legyen. Első kétes „sikere” az volt, hogy az ellene lázadó Ezekiaszt kivégeztette. Emiatt az akkori főpap el is akarta ítélni, de nem jelent meg a bíróság előtt. Ezután a rómaiaknak adott nagyobb

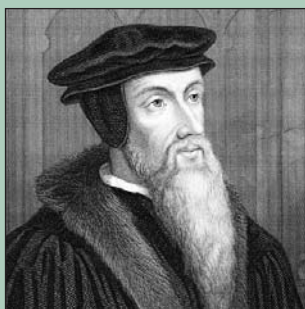
penzösszeggel megvette a királyi címet, és hadseregével elfoglalta Jeruzsálemet. Ilyen előzmények után ügyességével mégis elérte, hogy a zsidók elfogadják királyuknak. Először is benősült a főpap családjába, feleségül vette Mariamnét, a rómaiak ellen korábban szabadságharcot indító nemzeti hős főpap, Makkabeus Júdás unokáját. Ezzel a zsidók többsége elfogadta és már nem tekintette idegennek. A többieket a vagyonával állította maga mellé, jelentős adományokat adott a szétszórtságban élő zsidó közösségeknek. Jeruzsálemben pedig nagy építkezésbe kezdett, megerősítette a városfalakat, felújította a templom épületeit, ezekkel leszerelte ellenségeit. Akik pedig mégse fogadták el, és esetleg saját riválisait látta bennük, azokat mind kivégeztette, köztük több rokonát is. Most már nyugodtan uralkodhatott, de azért a szíve mélyén állandóan ott volt a félelem, hogy egyszer valaki mégis megkérdőjelezi a királyságát.

Ezért fogja el a „nagy nyugtalanság”, amikor a napkeleti bölcsek megérkeznek és azt a királyt keresik, aki most született. A napkeleti bölcsek felbukkanása azért is érinti érzékenyen, mert ő is háborúzott Izrael régi keleti ellensége, a perzsák ellen. Hol fegyverrel, hol ügyes diplomáciával próbálta lecsendesíteni őket. A hír hallatán ezt gondolhatta: „most már talán ők is tudják, hogy nem is én vagyok az igazi irály, hanem itt van egy gyermek, akiből hamar trónkövetelő lesz”. Az akkor már idős uralkodó ezért szánja el magát arra a nagyon kegyetlen lépésre, hogy biztonságból minden gyermeket megölet Betlehemben, nehogy a feltételezett trónkövetelő életben maradjon. Máté leírása szerint azonban Józsefnek sikerült a gyermek Jézussal egy időre Egyiptomba menekülni, így Heródes terve végül is nem ért célt. Jézus király lett, csak nem úgy, ahogy Heródes gondolta.

Dr. Győri István

Karácsonyi ima Erdélyből

...Köszöntünk Téged, áldott égi Gyermek, Isten Fia, ki közénk érkezett. Úgy köszöntünk, olyan örömmel, mint amikor a nekünk adott gyermek először felsír, s minden fájdalom, minden gond elmúlt. Köszöntünk úgy, mint mikor hazamentünk, és otthon várt sok csillogó szempár, sok finomság, tiszta szoba és ölelő karok. Add, Urunk, hogy mi karácsonykor lehessünk kicsit angyalok. Teremtsd vissza a hálát, az igaz ölelést apák-anyák között, boldogok legyenek újra az öregek és a gyermekek, a gyermekek, ha látják, érzik, megízlelik e csodát, magukon mérhessék, milyen öröm köszönteni az Isten Fiát. Örülhessünk az élet-ajándéknak. Lehessen minden nappal erősebb az öröm. Ámen. (Higved Gyöngyi – Szatmár-Kültelek)



Kálvin Jézus születésnapját ünnepelte

Reformátorunk nem ünnepelt se egynapos, se kétnapos „piros betűs” karácsonyt. Csendben, minden pompa és felesleges vásárlási láz, ünnepi tékozlás helyett ő és Genf népe egyszerűen, elmélyülten a lényegről gondolkodott, szólott: az Úr Jézus Krisztus születésnapján köszöntötte, ünnepelte Isten nagy ajándékozó szeretetét, ami a Világ Megváltójában öltött testet! Az Úr születésnapján a szív hódolása jelentette az ünnepi emelkedettséget, zsoltárénekléssel, igehallgatással, istentisztelettel, Isten-magasztalással párosulva. Legyen ilyen „kálvinos” karácsonyunk!

(drbl)

Gyógyítani testet-lelket

Beszélgetés dr. Arday Andrással

Amikor elkezdtük a beszélgetést a Tiszántúli Egyházkerület főjegyzőjével és a csengeri Népjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Központ intézményvezető főorvosával, dr. Arday Andrással, nem is gondoltam volna, hogy milyen nehéz elszakadnom attól, hogy orvossal ülök szemben. Közös emberi élményünk, hogy ha betegek vagyunk, akkor az orvos szinte átlényegül: egy futó pillanatig csodadoktor lehet. Most ugyan tökéletesen tudatában voltam annak, hogy a *Presbiter* számára készítek interjút, mégis azzal kezdtem, milyen Csengerben évtizedekig gyógyítani. Kedves mosollyal „magyarázta a bizonyítványát”.

– A hívő orvos feladata, hogy összekösse az eget és a földet. A keresztyén orvosnak azon kívül, hogy kézen fogja a betegét és elvezeti – Nagy Gáspár költőnk szavaival élve – Betlehembe, egészen Krisztus keresztyé alá kell őt vezetnie. S ha a nagy spirituális mestert, Makovecz Imrét idézhetem, az első és legfontosabb a küldetés. Tehát ha az orvos elhívott, akkor az élet és halál mezsgyéjén kell kézen fogva vezetnie a beteget – vissza az életbe, vagy haza... Jung szerint, de szerintem is, minden hivatásnak van archetipikus előképe, és az orvos csak akkor tud igazán orvosként dolgozni, ha imában összekapcsolódik az archetipikus hivatásképpel. Ha a debreceni Refi feliratából – orando et laborando – a „-ndo” gerundium képzőt letakarjuk, készen kapjuk az egyensúly, a harmónia képletét. Visszakanyarodva a kérdésére: Kányádi után szabadon a vidék (Szatmár) vándorköszőrűse vagyok. Az életem három feladatszinten mozog – beágyazva a hitbe, a haza- és családsteretbe – a gyógyítás, a közélet és a diakónia szintjén. Az alapellátás, ahol dolgozom, elválaszthatatlan a diakóniától, más néven a szociális gondozástól. Nem engedhetem haza az egyedül álló idős embert, ha nem tudom figyelemmel kísérni, hogy ápolják, gondját viseljék. Csak akkor teljesítem a küldetésem, ha a spirituális, a pszichés, a szomatikus és a szociális tényezők egyensúlyban vannak, de ezek közül is a meghatározó a spirituális tényező.

– **Ha jól tudom, számos elismerés birtokosa.**

– Ó, túl sokkal is. Hiszen a legnagyobb elismerést onnan főntől kapom, ha nyugodt a lelkiismeretem, mert azt teszem, amire

elhívott engem az Isten. A „földi” kitüntetésem? Úgy tíz eszten-deje Batthyányi-Strattmann-díjat kaptam, aztán meg Csenger díszpolgára is vagyok...

– **Ezt a kitüntető címet miért kapta?**

– 1989-ben Csenger város lett. Meg kellett szervezni az egészségügyet: ma 18 szakrendeléssel működik az intézményünk. Aztán, mivel közel a határ, azzal is dicsekedhetünk, hogy több mint nyolcezer ember tett nálunk állampolgári esküt. Szívszorító volt,

amikor az egyik legidősebb „újmagyar” bácsi azt mondta, hogy ő magyar állampolgárként szeretne meghalni. Lehetővé kellene tenni – és ez állami feladat –, hogy minimális, jól körülírható betegbiztosításuk lehessen a határon túli magyarjainknak. Nálunk két idősotthon van, egy önkormányzati és egy egyházi, ahol több határon túli öregünk is él.

– **És az új állami kitüntetése? Hiszen augusztus 20-án a Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetését vehette át.**

– Az indoklás valahogy úgy szólt, hogy kiemelkedő munkámért kaptam...

– **De ebben kimondva-kimondatlanul benne van, ugye, az erdélyi-partiumi sok-sok szolgálata is?**

– Ó, azt nem tudom. De tény, hogy küldetésünk van nem csak itt, a hazában, hanem a világban is. És ez azt jelenti, hogy tisztán, belső függetlenségünket megőrizve kell a nemzeti és hitbeli ügyeinket képviselni. Támogatni, szeretni a honfitársainkat és nemzettársainkat. Így például Kovásznán megcsináltuk a szegények patikáját, de nem tudom a számát, hány-szor mentem gyógyszerrel és más segítséggel a kinti magyarjainkhoz. Nem is kell számolni, csak csinálni.

– **Milyen megbízatásai voltak-vannak az Egyházban?**

– Harminc éve vagyok presbiter, voltam főgondnok, aztán két ciklusban egyházmegyei gondnok, most harmadik ciklusban vagyok egyházkerületi főjegyző. A hivatalos megbízatások leteltével is, amíg erőm engedi, készen állok a szolgálatokra.

– **Kívánok Önnek még nagyon sok szolgálatot a szakmájában és Egyházunkban, örömet és harmóniát a munkájában és a családjában.**

Farkas Márta

Miért hogy Ő,

kit angyalének dicsért, Költötte ránk szerelme kincseit? Vagy mint a pásztor: elveszett után járt, Elmémmel fel nem foghatom, miért? De azt tudom, hogy Máriától származott, Hogy Betlehemben jászolágya volt. Hogy Názáretben élt és ott volt otthona. Ím, így jött el Ő, a világ Megváltója.

Nem érthetem: miért szenvedett némán, Békéje fénylik koponya helyén, Szíve miért szakadt meg a kereszten, Tövishől miért kapott ott koronát? De azt tudom, hogy megtört szívek or-

vosa. Bűn, félelem tüzeit megoltja Ő. Megterhelt lélek láncait leoldja. Ezért jött el Ő, a világ Megváltója.

...Miképpen áldja Őt magát majd a Föld, Ha egy szaván a béke lesz az úr. Vagy sejted-e az ujjongásnak árját, Ha minden szívet lénye majd betölt? De azt tudom, a mennynek serge ujjong, Megváltott lelkek hangja zengi Őt. Az ég a Földnek, Föld az égnek mondja: Végre király Ő, a világ Megváltója.

(Hallelujah énekeskönyv, 382. ének)

Ön hol bankol?

Aki az utóbbi hetekben elmegy a budapesti Kálvin téri templom előtt, már nemcsak Kálvin János szép szobrát láthatja. Kőbe vésetten Fáy András (1786–1864) nevét is olvashatja, aki a templom kriptájában nyugszik. Évek óta a képernyőről harsogják, firtatják: „Ön hol tartja felesleges pénzét? Hol bankol?” Nem is sejtje a járókelő – de a templomlátogató sem –, hogy az OTP Fáy Andrást tekinti alapítójának. Holott Fáy András nem pénzügyi megfontolásokból, a kapitális haszon reményében alapította meg az első magyarországi takarékpénztárt. Pontos nevén „Első Hazai Takarékpénztár”-t. Végzettsége szerint közgazdasági szakember, ámde nem elmélettel foglalkozott, hanem gombai földbirtokat művelte, s a református egyház országos főkurátora volt.

Földjén jobbágyok dolgoztak. S a kor kőbe vésett törvényei szerint református létükre meg kellett fizetniük a váci katolikus püspöknek járó tizedet és a földesúri kilencedet. (A kettő egyforma összeg.) Emellett különböző természetbeli járandósággal tartoztak. Fáy András vasárnaponként jobbágyaival együtt hallgatta az Igét. Komolyan vette. A szabadságharc előtt húsz évvel elhatározta, hogy felszabadítja a jobbágyok alól a gombaiakat.

Am mit ér a szabadság mélyszegénységben? Így született meg az „Első Hazai Takarékpénztár”. A gombaiak bíztak benne, s elhitték szavait. (Akkoriban nem volt választási kampány...) Udvarházában berendezett egy szobát: íróasztal és néhány szék. Ő egyszemélyben volt igazgató, könyvelő, pénztáros. Nem mondott le a szolgáltatásokról, de kinek-kinek a nevére könyvelte el. Tíz esztendői határidőt tűzött ki. A megtakarításból minden jobbágya vehetett egy pár lovat, tehenet, mezőgazdasági eszközöket, s tíz évvel a szabadságharc előtt felszabadította őket.

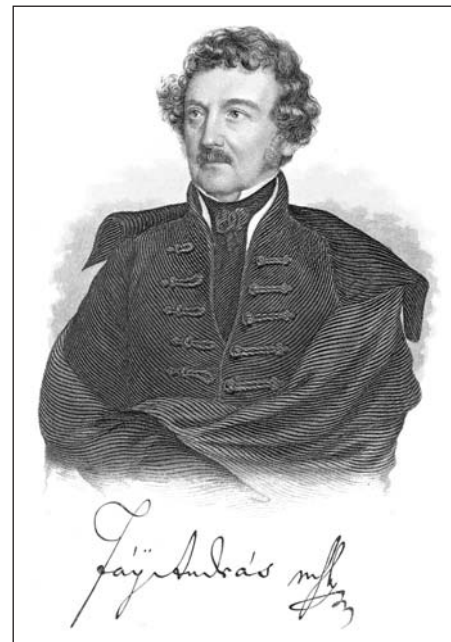
Ő egy nemzedékkel megelőzte hittestvérét: Jókai Mórt. Amikor a bécsi hatalom

mindent elkövetett a magyar nyelv megsemmisítéséért, ő regényeket írt. Kiadott 5 kötet mesekönyvet 800 mesével. Széchenyi István gróf 28 éves korában az ő mesekönyvein tanult meg magyarul! S így érdemelte ki a „legnagyobb magyar” jelzőt. Példájuk ragadós volt. Széchenyi, Kossuth, Wesselényi, Kölcsey – ők voltak a jobbágyok megszüntetésének nagy harcosai!

Munkásságának fő színterét még nem is mutattuk be. A magyarországi reformátusság elismert főkurátora volt. Tanácsaival és javaival ellátta Török Pál református és Székács József evangélikus püspököt. A Kálvin téri templom téglái (az első pesti református templom!) nevét sugározzák. Az „Óramutató” c. műve valóságos jövőképet, azaz programot adott nemcsak a protestáns egyházaknak, de az egész országnak. Kálvin és Luther, Sztárai Mihály és Pápai Páriz Ferenc nevével kell együtt emlegetni. Hetven évvel később Pest harmadik református templomának, ill. gyülekezetének alapítója: Szabó Aladár „Új Óramutató” címen folytatta tovább gondolatait.

Fáy András történelmi jelentőségét még jobban megértjük, ha figyelembe vesszük, hogy ő II. József császár „Türelmi Rendelete” után élt, s tett hatalmas dolgokat a magyar protestantizmus érdekében. Addig biztos kihalásra ítélte Bécs a reformáció utódait. A 11 „restrictus” megyében 99 százalékosan betiltotta, a többi megyében pedig már „csak” adminisztratív intézkedésekkel türe. Fáy András tudásának, hitének, erélyének, kapcsolatrendszerének köszönhetően rövid idő leforgása alatt alakultak újjá az egyházmegyék, egyházkerületek, s ami a fő: az egyházközségek és ezer templom.

A XIX. század második felében páratlan temetési gyászoló gyülekezet jött össze (Jókai, Kossuth, Széchenyi, gróf Mikó Imre – Erdély „széchenyije”). Deák Ferenc temetése hasonlítható csak össze Fáy And-



rás búcsúztatásával. Ő a pesti Magyar utcában lakott, a mai Astoria szálló háta mögött. A gyászmenet élén Török Pál református és Székács József evangélikus püspök a Kálvin téri templom küszöbénél tartott, a menet vége még az Astoria képzőművészeti háta mögött haladt. A Múzeum körút pedig teljes szélességében gyászolóktól feketedett. Ez Pest akkori lakosságának több, mint fele volt.

Református ember véletlenül se járjon úgy, mint az a kisgyermek, aki almapépet kap, s nem tud arról, hogy az alma gömbölyű, almafán terem, mely gyökereiből él, s melyet az ő nagyapja ültetett, miközben megtörölte megizzadt homlokát...

S ha az angol „Encyclopedia Britannica” magyar kiadása hosszú szócikkben tárgyalja a református Fáy András életművét (2013-ban zárták le a szerkesztést), illő, hogy minden magyar református álmában is tudja, hogy ki volt Fáy András!

A magyar nyelv üldözésének és újjászülésének nehéz éveiben írt számos regényt, emellett számtalan egyházi és politikai tanulmányt az egyház és a magyar állam újjászervezéséről.

Dr. Papp Vilmos

Felhívás

Szövetségünk Elnöksége október 24-25-én ülést tartott Budapesten.

Ezen – többek között – határozott a 2015. évre vonatkozó tagdíj és előfizetési díj összegéről is.

Az Elnökség 19/2014. (X. 25.) Eln. határozata értelmében 2015-re vonatkozólag a tagdíj összege változatlanul 2500 Ft, a PRESBITER éves előfizetési díja belföldre (6 lapszámra vonatkozólag) 2700 Ft lesz.

Az előfizetés díja Európába 5000 Ft, a tengeren túlra 5500 Ft.

„Múltunkkal a jövőbe”

Konferencia a bodrogkeresztúri konvent 280. évfordulóján

Együttműködési megállapodás aláírása a Kárpát-medence öt presbiteri szövetsége között

A Tiszáninnyi Református Egyházkerület háromnapos konferenciát rendezett a fenti címmel Sárospatakon, november 6-8. között. Ennek első napján a Sárospataki Református Teológiai Akadémia öregdiákjainak a találkozására került sor.

A második napon tudományos konferencia zajlott le, melyen a hallgatóság megismerkedhetett az 1734. november 4-5-i bodrogkeresztúri konvent előzményeivel és fontosabb eredményeivel Dr. Dienes Dénes professzor előadásából. Amint megtudtuk, a konventet nem az egyház, hanem egy bodrogkeresztúri földbirtokos hívta össze, így azon lelképásztorokon és egyházvezetőkön kívül a református nemességből is számosan megjelentek. Leginkább figyelemre méltó eredményként úgy határozott, hogy az egyház-kormányzatba a püspökök, esperesek mellé világi tisztségviselőt is kell hívni, helyet adva az *egyetemes papság* elvének és megteremtve ezzel a ma is érvényes *paritás* kezdeti formáját. Ugyanakkor az is elhangzott ott, amit a korábbi szatmári zsinat 1646-ban így fogalmazott meg: „...népünknek nyomorú és szolgálai állapota és képesség-hiánya” nem teszi lehetővé presbitériumok felállítását, tehát szükséges a *presbiterek képzése*.

Ezután Dr. Bölcseki Gusztáv, a Tiszántúli Egyházkerület püspöke „Az egyházszervezet és egyházvezetés jelentősége és mai üzenete” címmel tartott előadást. Kifejtette, hogy egyházunkban mindig is voltak viták, kezdve Péter és Pál apostolok vitájával a pogányok közötti misszióról. Saját véleménye szerint meg kellene gondolni, helyes-e a szolgálat jelenlegi korlátozása (legfeljebb 18 év – szerk.) és *ideálisnak az MRE egyszemélyi vezetését tartaná*.

A következő előadásban Dr. Márkusfalvi-Tóth Ádám államtitkár a bodrogkeresztúri konvent alapjogi összefüggéseire és a vallásszabadságot is érintő eredményeire világított rá, valamint ismertette Magyarország vallásügyi törvényeit, kezdve a vallásszabadságot kimondó tordai országgyűléstől az ellenreformáció következményein, a III. Károly által kiadott Carolina Resolutio-kon, az 1848-as törvényeken és a kiegyezés utáni törvényeken át napjainkig, amikor európai nyomásra megkülönböztetésre kerültek a történelmi egyházak és a különleges egyesületként nyilvántartott felekezetek.

Ezt követően Dr. Hörcsik Richárd professzor az SRTA történetéből a rendszerváltozást követő újraindítást és az ezzel kapcsolatos küzdelmeket ismertette.

Ebédészünet után Dr. Szathmáry Béla professzor „A reformációra váró egyház” címmel korunk kihívásai kapcsán az egyház és az állam szétválasztásának kérdését elemezte. Az egyház vagyonszerzése a kommunista hatalomátvétel idején az egyházat függővé tette az állam jóindulatától mind a mai napig. *Óvott az egyszemélyi irányítás rekatolizációs hatásától és az egyház-kormányzás feladatát a felelős irányítás és átgondolt normarendszer együttes alkalmazásában látta*. Előadása végén ő is kiemelte a képzés fontosságát a presbiterek között.

Pásztor Gyula professzor, a népfőiskolai presbiterképzés irányítója rámutatott, hogy ezt az előadók finanszírozási háttér nélkül – szolgálatból – vállalták, de nekik is élményt jelentett a leendő gyülekezeti munkásokkal való beszélgetés.

Végül egy *Együttműködési Megállapodás*nak az ünnepélyes aláírására került sor a Kárpát-medence öt működő presbiteri szövetségének elnökei részéről. Ezen a napon csak a Királyhágómelléki és az Erdélyi Egyházkerület Presbiteri Szövetségeinek, valamint a Magyar Református Presbiteri Szövetségének az elnökei, tehát László Kálmán, Pályi József és dr. h.c. Szabó Dániel írták alá a Megállapodást. Az aláírók megerősítve felhatalmazásukat, örömeiket fejezték ki, hogy ily módon összefogjuk azokat a kétoldalú megállapodásokat, melyeket az elmúlt években kötöttek a határ két oldalán található egyházmegyék, ill. egyházkerületek. Elnökünk elmondta, hogy külön ajándékként tekint arra, hogy ez a megállapodás hozzájárul azokhoz az egység-törekvésekhez, amelyek a Generális Konvent létrehozatalában fejeződtek ki. A másik két szövetség elnökeinek aláírására csak érkezésüket követően, a harmadik napon került sor (lásd 24. oldal).

A harmadik napon a sárospataki templomban folyt le a Tiszáninnyi Egyházkerület presbiteri konferenciája csaknem 700 résztvevővel. Ez istentisztelettel kezdődött, melyen az Egyházkerület püspöke, Csomós

József hirdette az *Igét* a Luk 12,41-42 és 48 alapján. Hangsúlyozta, hogy Isten szabaddá és gazdaggá tett bennünket; szabaddá a bűntől, halálfélelemtől és gazdaggá azzal, hogy Fiát adta váltságul. Az istentisztelet végén Dr. Dienes Dénes professzor foglalta össze a résztvevők számára az előző nap elhangzott előadását. Az istentiszteleten a Sárospataki Református Általános Iskola énekarának tiszta éneke nyújtott üdítő élményt.

A konferencia folytatását Dr. Fodor Ferenc professzor, sárospataki lelképásztor vezette be azzal, hogy bejelentette a már említett Megállapodás aláírását a Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének társelnöke, Nagy Béla főgondnok, valamint a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke, Fekete Vince főgondnok részéről is.

A Konferencia Ábrám Tibor, a Tiszáninnyi Egyházkerület főgondnoka elnökletével folytatódott, Czibere Károly szociális államtitkár és Rácsok Balázs ökumenikus szociális igazgató előadásával a presbitereket érintő diakóniai kérdésekről. Végül a konferenciát a főgondnok úr zárta be.

Isten áldását kérve a Megállapodásra, hisszük, hogy szövetségünk együttműködése erősíteni fogja a Kárpát-medencében élő magyar reformátusok egységét, egyháztesteik kapcsolatait, és gazdagítani fogja presbitériumaikat és gyülekezeteiket.

Dr. Szilágyi Sándor
főtitkár



Tornagörgő: első regionális presbiterképzés Felvidéken

A Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség és a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 2014 októberben rendezte meg az első regionális presbiterképzést.

A képzés címe: *Mit jelent presbiternek lenni a 21. században?* A képzés alapigéje: *Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti Mennyei Atyátokat Mt 5,16* alapján. A presbiterképzésen három előadás hangzott el: „Mit jelent presbiternek lenni a 21. században?” és „A keresztyén ember lelki depressziója”, mindkettőről Dr. Tóth János, a Békési Területi Szövetség elnöke szolt a megjelentekhez. „A presbiteri tisztség viselése és betöltése, felelőssége és helytállása 2014-ben” címmel Fekete Vince, a SZMRPSZ megbízott elnöke tartott előadást.

Október 4-én vette kezdetét az első regionális képzés, amelyre a tornagörgői református templomban került sor. Az abaúj-tornai és a gömöri egyházmegyéből 182 presbiter „vette meg áron is” az alkalmat. A pozsonyi, a komáromi és a barsi egyházmegyéből 302 tisztségviselő október 11-én a komáromi református templomban találkozott. A zempléni és az ungi egyházmegyéből pedig 143 presbiter vett részt a nagykaposi református templomban október 18-án megtartott képzésen. A rendezvénysorozatnak 650 résztvevője volt a hét magyar ajkú egyházmegyéből.

A presbiterképzés célja a presbiterek aktivizálása, buzdítása az egyértelmű életre szóban, hitben, életpitelben, magatartásban, kiállásban alkalmas és alkalmatlan időben, valamint rámutatni a presbiteri tisztség felelősségére, viselésére és betöltésére, a presbiter szakmai tudása bővítésének fontosságára. A felvidéki presbiterek hitén vagy hitelenségén áll vagy bukik a felvidéki református magyarság és a felvidéki magyar nemzetközösség megtartása.



Ha hitetlenek maradunk, akkor Isten vesszővel vagy bottal fogja terelgetni a református magyarságot, hogy megtérésre vezesse, vagy világi prognózis szerint még 3 generáció és a szülőföldünkön kiveszöben leszünk. Vagy Isten valamilyen céllal, számunkra most még ismeretlen módon, rendelkezik a felvidéki református magyarsággal és magyar nemzetközösséggel.

2015-ben el kell kezdeni az ÚJKORI REFORMÁCIÓT a presbitereknek a saját hitük rendezésével. A lelkipásztorokra és presbiterekre fontos feladat vár. Úgy nevelni és neveltetni gyermekeinket és a reformátusság minden korcsoportját, hogy az 5. parancsot képes legyen betartani és betartatni: „Tisztelt atyádat és

anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amit az Úr, a te Istened ád tenéked!”

A felvidéki magyar reformátusság megmaradásának érdekében egy régi-új értéket kell visszaállítani méltó helyére a reformátusság életében és az istentiszteleti alkalmainkon.



A Krisztus hitünket A MAGYAR REFORMÁTUS NEMZETI ÖNTUDATTAL KELL MEGNÖVELNI olyan öntudati szintre és magatartásra, hogy alkalmas és alkalmatlan időben és helyen, a konfirmandus és református egyháztag ezt az értékrendet ne cserélje le semmilyen más értékkel sem szerelemből, sem a karrier és a mammon miatt. Ennek érdekében a gyermekek vasárnapi iskolai foglalkozásaiba, a kátéoktatásba, a tini-ifi, felnőtt és érett kor-csoportos foglalkozásokba, a szószéki prédikációkba bele kell építeni a magyar református nemzeti öntudat értékét.

Újból vissza kell térni az egyházfegyelem gyakorlásához, mert a megmaradás érdekében hatékonyabb eljárás inteni egy vétkező egyháztagot, mind megtapasztalni Isten vesszőjét, botját és haragját a felvidéki magyar reformátusságon. Mert az egyháztag által elkövetett vétség az egész reformátusságot terheli, nem csak ő viseli a bűn következményét, de viselteti a többi egyháztaggal és a felvidéki magyar reformátussággal is.

A református egyház is megújulhat és újrareformálódhat Isten akaratából és kegyelméből, ha a 2015-ös újkori reformációt a presbiterek elkezdi hitéletük rendbehozatalával, bűnvallással és a hit megerősítésének kérésével a presbiteri szolgálat és felelősség viseléséhez, a Krisztus hit és a magyar református nemzeti öntudat újra kiépítésével, az egyházfegyelem újra kezdésével. Akkor reménységünk lehet a megmaradásra szülőföldünkön.

Komáromban a 2014. X. 11-ei 1. Regionális presbiterképzés vendégei voltak: a MRPSZ elnöksége, Dr.h.c. Szabó Dániel elnök, Dr. Szilágyi Sándor főtitkár, Dr. Judák Endre, az elnökség tagja; németországi vendégek: az EKD Rajnai Egyházkerület elnöke, Manfred Rekowski és Barbara Ruldolph, az ökumenikus kapcsolatok főtanácsosa.

Fekete Vince, a SZMRPSZ megbízott elnöke erkölcsi megerősítést kért a hét egyházmegye presbitereitől az Együttműködési Megállapodás aláírásához, amely a kárpát-medencei presbiteri szövetségek együttműködését foglalja írásos dokumentumba. A Megállapodás 2014. november 8-án a sárospataki Református Kollegiumban került aláírásra egy presbiteri konferencia keretében.

Fekete Vince

a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség megbízott elnöke

Hídalmás: Királyhágó-melléki összegezés

A zilahi egyházmegyéhez tartozó Hídalmási Ifjúsági Tábor adott otthont a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége által szervezett kibővített elnökségi ülésen résztvevőknek, amelyre a KREK PSZ elnökségének tagjai, a KREK PSZ bizottsági elnökök, a kilenc egyházmegye PSZ elnökei, az egyházmegyék főgondnokai voltak a meghívottak. A Magyar Református Presbiteri Szövetségét *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár és *Vácsi Gábor* titkár képviselte.

Még a nyári konferencián megállapodtak abban, hogy október 17-18-án (péntek, szombat) szervezik meg, hiszen az elmúlt évek tapasztalatai szerint az egynapos közös együttlét kevés az egész év alatt felgyülemlett problémák megbeszéléséhez, javaslatok és megoldások kidolgozásához a közgyűlés irányába.

Október 17-én, pénteken a közös ebéd elfogyasztása után *Tóth András*, a KREK PSZ missziói titkárának áhítatával vette kezdetét a kétnapos együttlét, a számbavételt *Márton Jenő* jegyző végezte el, majd a napirendi pontok ismertetése és annak elfogadása következett, amelyet *László Kálmán* elnök terjesztett elő.

Az egyházmegyei PSZ elnökök beszámolóiból megtudhattuk, hogy sikeresen megrendezték az éves PSZ konferenciákat, van olyan egyházmegye, ahol tavasszal és ősszel is megtartják, illetve a legtöbb egyházmegyében sikeresek a kiserégiós presbiterképzések, amelyekre a jövőben még nagyobb hangsúlyt kell fektetni, állapították meg a jelenlévők. Az egyházkerület PSZ elnökségének beszámolóját *Venter Miklós* főtítkár ismertette, aki hangsúlyozta „...mi a lelkipásztor-

okat társunknak tartjuk és fogjuk is tartani ... szeretnénk a lelkipásztorok munkatársai lenni, nem helyettesíteni akarjuk, hanem segíteni munkájukat, ezért a lelkészekkel közösen szeretnénk megoldani a képzéseket” – mondta a főtítkár.

A munkaiülésre meghívást kapott a kilenc egyházmegye főgondnoka is, amelyen öten eleget tettek a meghívásnak. Abban állapodtak meg, hogy a jövőben a kilenc egyházmegye főgondnoka a célok elérésének érdekében a jobb kapcsolattartást kell válassza, élniük kell a javaslatokkal, de az egyházi törvények adta lehetőségeket kihasználva aktívabban részt venni a határozatok előkészítésében.

A sajtóbeszámolót és a gazdaság pénzügyi beszámolót követően *dr. Szilágyi Sándor* arról számolt be, hogy november 8-án a Tiszáninneni Református Egyházkerület őszi lelkész-presbiteri konferenciájának keretén belül, Sárospatakon kerül sor a Kárpát-

medencei Presbiteri Szövetségek együttműködési megállapodásának aláírására.

A szombati munkaiülés *Venter Miklós*, a KREK PSZ főtítkárának áhítatával vette kezdetét, majd javaslatok és indítványok hangzottak el a 2015-ös Közgyűlés irányába.

A kétnapos közös együttléten sikeresen beszélhettük meg és oszthattuk meg tapasztalatainkat szolgatársainkkal, annak érdekében, hogy azokat továbbadva gyülekezeteinkben, gyakorlatba is átültessük.

Tóth Zsigmond

a KREK PSZ ügyvezető elnöke, sajtóreferens



Albis: A presbiterek feladatairól

Vasárnap délután, október 19-én ünnepi istentisztelettel vette kezdetét az albisi református templomban, a helyi lelkipásztor és presbiterek kezdeményezésére egy kötetlen beszélgetés a presbiter Istentől rendelt feladatáról.

Dénes Béla, az albisi református gyülekezet lelkipásztorja igemagyarázatát a 1Péter 5,1-4-re alapozta „1. A köztetek lévő presbiteret kérem én, a presbiter társ, és a Krisztus szenvedésének tanúja, és a megjelenendő dicsőségnek részese; 2. Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömmel; sem nem rút nyereszkeskedésből, hanem jóindulattal; 3. Sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezetenek, hanem mint példányképei a nyájnak. 4. És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőségnek hervadatlan koronáját” – szöveg az Ige.

Ezt az Igét olvasva feltehetjük a kérdést, kiket is kér az Ige? A presbitereket, egyházi tisztségviselőket és szolgatársakat. Azokat, akik tanúi Jézus szenvedésének, a feltámadt Krisztussal személyes kapcsolatuk van, ezért áldozatra készek, ugyanakkor rendezett a viszonyuk a másik szolgatárssal. Az tehát presbiter társ, aki ezt a szolgálatot reménységgel végzi. Azt is megállapíthatjuk, hogy a presbiteri tisztség elsősorban pásztori és nem tanítói szolgálat, hiszen abban a gyülekezetben, azon a településen történik, ahol élünk, mindenkire úgy kell tekintenünk, mint aki az Úr nyájához tartozik. Ez a

szolgálat a számontartás, az egymásra való odafigyelés szolgálata önzetlen, mindennapi szeretettel, vagyis pásztori szolgálat, amely a gyülekezetben konkrét feladatokban nyilvánul meg.

Az albisi presbiterek mellett jelen voltak a szomszédos református gyülekezetek presbiteri Bogoyoszlórról és a magyarkéci gyülekezetekből, valamint lelkipásztoraik.

Meghívott vendégelőadó *Tóth Zsigmond Béla*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének ügyvezető elnöke, a presbiteri találkozók egyik kezdeményezője és az Érmelléki Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke, *Ványi Attila*.

A köszöntéseket követően a KREK PSZ ügyvezető elnöke a presbiteri tisztségről, a presbiterek feladatáról, a mai gyakorlati presbiteri szolgálatról értekezett és indított el párbeszédet a jelenlévők között, amelyen mindenki kifejtette és megoszthatta véleményét. Az előadó többek között a következőket mondta: „A presbiteriség nem pusztán tisztség, egyházi rang, hanem felelősségteljes szolgálat, amelynek forrása az elhivatottság, a belső és külső elhívás. Nagyon fontos, hogy a gyülekezetnek megfelelő lelki tulajdonságokkal rendelkező vezetői legyenek, itt szeretném megkérni a jelenlévőket, de nemcsak lelkipásztorokat, segítsenek és kapcsolódjanak be a presbiterképzésbe, hiszen nagyon fontos minden presbiter számára a Bib-

Testi-lelki rendellenességekről Velencén

A Vértesaljai Református Egyházmegye és Vértesaljai Területi Szervezetünk 2014. szeptember 20-án rendezte egyházmegyei presbiteri konferenciáját a Velencei Református Egyházközség templomában. A téma: „*Testi és lelki tartási rendellenességek*” volt. *Agyagási István* esperes úr megnyitó áhítatát a Mt 8,1-4 alapján tartotta a leprás beteg meggyógyításáról. Meglepő módon a bátorságról beszélt: a hitnek a bátorságáról, Ady Endrét idézve: „Csak akkor születtek nagy dolgok, ha bátrak voltak, akik mertek...”. A történetben is egy bátor ember – a leprás – szerepel, aki bátor volt odamenni Jézushoz. Ma sokak kifogása, hogy nem érnek rá odamenni Jézushoz. Tè hová mész, merre indulsz? Jó lenne, ha – a kérdésre válaszolva – mi is elindulnánk Megváltónk felé. Példaértékű, ahogy a leprás mert szó nélkül leborulni Előtte. Annyi mindenre használjuk indokolatlanul az „imádom” kifejezést. Vajon vallásunkban van-e imádat, leborulás? Jó, ha ezt önként, hálából tesszük meg. A leprás nem számításból borult le, hiszen még nem gyógyult meg, de hitte, hogy Jézus olyan Úr, akitől lehet kérni a gyógyulást. Szabad nekünk is lehetetlent kérni: hogy új emberré legyünk.

Miután a Vértesaljai Területi Szervezet elnöke, *Apostagi Zoltán* a résztvevőket köszöntötte és számba vette gyülekezetenként, a velencei gyülekezet lelkipásztora, *Pápai Szabó György* házigazdaként tájékoztatta a résztvevőket a fontosabb tudnivalókról.

Ezután *dr. Tóth János* ortopéd főorvos, a Békési Területi Szervezet elnöke tartott előadást a magyar népességben gyakori tartási rendellenességekről és azok lelki összefüggéseiről. Bevezetőül elmondta, hogy mostanában sokat beszélünk egészségünkről és betegségeinkről, amelyen belül ő elsősorban a testi és lelki tartási rendellenességekről kíván beszélni. Ide kapcsolódnak Jézus mozgásszervi gyógyításai is. Vetített képek kíséretében beszélt a pszichoszomatikus szemléletről, ami a test és a lélek egységét jelenti, és amelynél a kettő összhangjának a felbomlása mutatkozik meg betegség formájában. A testtartás kifejezi az ember mentális és fizikális állapotát. Részletes leírást adott a gerinc szerepéről a testtartásban és a rossz tartás okozta fájdalmak hatásáról a beteg lelki állapotára. Említést tett a fiatalkori gerincferdülésről, a Bechterew-kórról és a csípő- és térdizületek problémáiról. Gondokat okozhatnak a sportban az erőltetett edzéstervek, valamint idősebb korban a mozgáshiány.



Kitért a vallásossághoz kapcsolódó lelki jelenségekre, az ún. ekkleziológén depresszióra és fontosnak tartja a gyülekezet felfogását az elvárásokról a vallásos életmóddal szemben.

A hozzászólók említették a templompadok nem ergonómikus (kényelmetlen) kialakításáról, majd kérdésre az előadó megerősítette, hogy jelentős pozitív különbség van hívő keresztyén és nem hívő betegek között felelősség, megértés, tolerancia és a bizakodás terén.

Dr. Szarka Miklós pár- és házasságterapeuta lelkész vetített szövegek kíséretében 4 pontban foglalta össze előadását: 1. mit mond a Szentírás, 2. mit üzen a Szentírás a mozgásszervi betegségekről, 3. hogyan gyógyít Jézus? 4. mit tehetek én saját gyógyulásom érdekében? Az első pontot azzal az Igével támasztotta alá, hogy „testetek, amit Istenről kaptatok, a bennetek levő Szentlélek temploma” (1Kor 6,19). Idézte a Heidelbergi Káté első feleletét: „testestől-lelkestől az Ő tulajdona vagyok”, ami kiváló kifejezése a holisztikus (az embert egészében vizsgáló), egyetlen helyes szemléletnek. A mozgásszervi betegség olyanokat is érint, akik más betegség miatt korlátozva vannak a mozgásban (pl. szívbeteg). Ez kialakulhat hívő emberben is, akinek küzdenie kell az emiatt kialakuló pszichés következmények ellen. Az evangéliumok beszélnek száradt kezű emberről, meggöngyedt asszonyról, akik betegségükkel hosszú évekig éltek együtt, de megszokták, amivel leértékelték önmagukat – elvesztették belső tartásukat. Jézus nem azért jött, hogy betegségekből gyógyítson, hanem az egész embert megmentse. Őt nem zavarják az emberi körülmények, hiszen ezeket a gyógyításokat szombatnapon végezte. Az orvosok, az ápolók, a gyógytornászok Jézus kinyújtott karjai. A négy férfi, akik megbontva a tetőt, Jézus elé eresztették a gutaütött embert, csak Jézust nézte és a beteg javát. Végül az előadó azt ajánlotta mindenkinek, hogy keresse meg saját gyenge pontjait és ügyeljen azokra.

A hozzászólásokra válaszolva *dr. Szarka Miklós* hangsúlyozta, hogy Jézus nem a betegség okára, hanem céljára világított rá.

A záró áhítatot *Dr. Nagy István* professzor az 1Kir 19 alapján tartotta. Hangsúlyozta, hogy amikor evangélikációkon megtérésre hívunk embereket, s a bűnbocsánatot és az örömteli üdvösséget hirdetjük, csupán féligazságot mondunk, hiszen a keresztyén élet nehézségekkel is jár. Éppen ezért föl kellene készítenünk a testvéreket arra, hogy igenis lesznek próbák, lesznek kísértések, és lesznek nehézségek. Így volt ez Illés életében, és így van, és így lesz a mi életünkben is. Isten azonban nem mond le övéiről, táplálja és vezeti őket, nem feledkezik meg azokról, akik nem hajtottak térdet a Baál előtt.

A konferencia résztvevői a házigazda gyülekezet vendégszeretét élvezhették, az ebédet pedig a Vértesaljai Egyházmegye finanszírozta. Mindezért köszönet illesse őket.

SzS

Albis

lia- és Kátéismeret, egyházi törvények és szabályok ismerete, gyülekezetépítés, misszió, egyháztörténet, egyházismeret, hitvédelmi ismeretek, amelyek elengedhetetlenek egy jól képzett presbiter számára. A KREK PSZ elnöksége már évek óta szorgalmazza egy közös presbiterképzési program kidolgozását, amely remélhetőleg hamarosan megjelenik.

A presbitereknek szorosan együtt kell dolgozniuk a lelkészekkel, hiszen mi szolgatársaik szeretnénk lenni, és a jó együttműködés csak a gyülekezet javára válik. Ott, ahol jó a kapcsolat a presbiterek és a lelkész között, ott a munka is hatékonyabb, úgy anyagi, mint lelki téren is... Nagyon fontosak az ilyen és hasonló jellegű rendezvények

mindamelllett, hogy hasznos ismeretek elsajátítására van lehetőség, de közösségépítő és -formáló ereje is van” – mondta az ügyvezető elnök.

Ványi Attila, az Érmelléki PSZ elnökének hozzászólásában szorgalmazta a presbiteralálkozókat, konferenciákat, megemlítette és felsorolta az Érmellék három presbiteri kistérségét, amelynek központjai Margitta, Érmihályfalva és Székelyhid.

Mike Pál, a magyarkéci református gyülekezet lelkipásztora megragadva az alkalmat és lehetőséget, meghívta a jelenlévőket november 16-án, vasárnap megrendezendő hasonló presbiteralálkozóra.

A presbiteralálkozó szeretetvendégséggel ért véget, amelyet a helyi gyülekezet presbiterei szívvel – lélekkel szolgáltak fel a közösségi házban.

Tóth Zsigmond

Fekete Vince: köszöntés, hálaadás a Kárpát-medencei megállapodás aláírásakor

Tisztelt Presbiter Testvérek!

A sárospataki református templomban 2014. november 8-án a Bodrogkeresztúri Konvent 280-ik évfordulójára, a *paritásos egyházkormányzás bevezetésére* emlékeztek a Tiszáninneni Református Egyházkerület tisztségviselői és a meghívott vendégek a „Múltunkkal a jövőbe” című lelkeszi-presbiteri konferencia keretében.

Az 1734. november 5-i Bodrogkeresztúri Konvent határozata által a magyar reformátusság életében döntő fordulat állt be. Az egyházkormányzást paritásos alapra helyezte, a lelkeszi-világi képviselőket határozta meg. A Bodrogkeresztúri Konvent közössége akkor a hithű nemesi középosztály tagjait emelte be az egyházkormányzati testületekbe.

1734-ben Bodrogkeresztúron a hithű nemesi középosztály lett megbízva a felelősség viseléssel a Református Egyházban. 2014-ben

a presbiterek és gondnokok viselik a felelősséget a Magyar Református Egyházban. Ma, nekünk presbitereknek kell úgy helytállni, viselni a presbiter vagy gondnoki tisztséget, hogy méltóan betölthessük a mai református hithű „nemesek” küldetését.

2014. november 7-én Sárospatakon a református templom úrasztalán az Erdélyi és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség elnöke, *Pályi József* és *László Kálmán*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke, *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, majd november 8-án a Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség társelnöke, *Nagy Béla* és a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség megbízott elnöke, *Fekete Vince* kézjegyükkal ellátták a Kárpát-medencei Presbiteri Szövetségek Együttműködési Megállapodását.

A Megállapodás új mérföldkő a kárpát-medencei református presbiterek és szövetségek 21. századi életútján. Az Együttműködési Megállapodás tartalmazza azt, hogy egymással együttműködnek Isten országa munkálásában, különösen a magyar presbiterek között, az egyes szövetségek területén szervezett presbiteri konferenciákról kölcsönösen tájékoztatják egymást; a lehetőségek szerint kölcsönösen részt vesznek a rendezvényeken; támogatják a testvérkapcsolatok ápolását és bővítését; a presbiter képzéshez szükséges írásos anyagok cseréjét; évi rendszerességgel kicserélik, megvitatják tapasztalataikat a misszió és a presbiterképzés területén.

A Megállapodás lehetőség, amelyet a céltudatos és hatékony presbiteri munkavégzéssel lehet a jövőben életre kelteni. Tőlünk, presbiterektől függ, mennyire kívánunk élni az adott lehetőségekkel. Én bízatom minden kedves Presbiter Testvéremet az egész Kárpát-medencében arra, hogy a 21. század elején nekünk presbitereknek kell megfogni az eke szarvát és Istenre tekintve felszántani a kárpát-medencei magyar reformátusság parlagon fekvő és ugarként pihentetett református életterületeit.

A 21. századi szántás-vetéshez javaslom választani az: „Ora et labora” programot, „*Imádkozzál és dolgozzál*” munkamódszerét. A presbiterek éljenek egyértelmű életet: szóban, hitben, életvitelben, magatartásban és helytállással alkalmas és alkalmatlan időben, és a szilárd magyar református nemzeti öntudattal és helytállással kelt-

sük életre a megtartó keresztyén-nemzeti önazonosságunkat, a 21. századi magyar református nemzeti öntudatot.

Különösen figyeljünk az 5. parancsolat betartására határon innen és túl: Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad tenéked, hogy megmaradhassunk, élhessünk és gyarapodhassunk itt a Kárpát-medencében.

A tisztelt presbitériumoknak javaslom az *egyházfegyelem* újra gyakorolását, mert könnyebb egy vétséget, bűnt orvosolni az egyházközösségekben, lokálisan, mint a bűn súlyát viselni és felelőtlenségéből viseltetni a református magyarsággal az egész Magyar Református Egyházban. A gyakran fájdalmas, nem népszerű, nem megértett és ellentéteket okozó egyházfegyelmi beavatkozásokat fel kell vállalni a presbitereknek, gondnokoknak és presbitériumoknak, a református tagok és gyülekezetek gyógyítása céljából és a magyar reformátusság és nemzet gyógyulása céljából.

Az Ora et labora programhoz kérjük nagytisztelétű lelkipásztorainkat a hitbuzdító, hitmélyítő, lélekmegtartó, nevelő-oktató, reménységet sugalló és keresztyén optimizmussal átszótt igeszolgálatukat.

Nem várhatjuk tétlenül Isten áldását! Ha mi presbiterek nem merünk, nem akarunk, félünk elvégezni a szükséges lelki és testi tisztálkodást és gyógyító beavatkozásokat, ha nem távolítjuk el a betegséget okozó fertőzést, egyéni és közösség által elkövetett bűneinket, például a presbiter hitetlen, nincs lelki élete, Istennek nem a földi munkatársa, nem

Krisztus-barát, a magatartása passzív, a tisztségéből eredő szolgálatot és felelősséget nem viseli és nem tölti be, akkor nem várhatunk gyógyulást, egészséges életet, áldást és békességet!

A passzív hozzáállással problémáinkhoz és langyos magatartással nem várhatjuk Isten megtartó kegyelmét. Ha a presbiterek nem szántják fel a kárpát-medencei magyar reformátusság lelkiismeretét, a lelkipásztorok nem vetik el a minőségi magot, akkor itt a Kárpát-medencében nem várhatjuk az 5. parancsolat betartásából származó áldást: hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad tenéked, mert mi a Kárpát-medencét Istentől megbízatással kaptuk, éljünk Isten dicsőségére, de csak addig, amíg Isten megbízatása tart és Ő úgy akarja! És mi presbiterek élünk Isten megbízatásával? Mert más érdekek is pályáznak ezekre a kincses területekre!

A Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség megbízott elnöke 650 felvidéki magyar református presbiter erkölcsi mandátumával érkezett Sárospatakra a szerződés aláírására. Az erkölcsi megbízatást az 1. Regionális presbiter képzés résztvevőitől kaptam meg a Felvidék 7 magyar-ajkú egyházmegyéje presbitereitől 2014 októberében.

Az Együttműködési Megállapodás gondolata a Magyar Református Presbiteri Szövetség kezdeményezéséből indult a kolozsvári presbiteri konferencián 2014. augusztus 30-án, ahol a résztvevő presbiterek ezt a javaslatot elfogadták egy közös állásfoglalásban, amely kihangsúlyozta: 1. szövetségeink is elő kívánják segíteni az egységet a Kárpát-medence magyar református egyháztestei között, 2. szeretnénk egy valamennyi kárpát-medencei presbiteri szövetséget összefogó sokoldalú együttműködési megállapodást kötni, 3. kérjük, hogy



Pécs-Kertváros: baranyai presbiterek örömei

Minden református részére nagy öröm, amikor egy frissen felépült templomban vehet részt istentiszteleti vagy egyéb alkalmon. Ilyen örömben részesültek Baranya megye presbiterei október 4-én, a Pécs-Kertvárosi Egyházközség templomában tartott presbiteri konferencián.

A konferenciát *Nagy Zoltán Csaba*, a vendéglátó gyülekezet lelképásztora áhítattal nyitotta meg. Az Igét Jeremiás 5. részéből válogatott versek alapján hirdette. Ebben a világban is eljött az az idő, amikor az utolsó idő közeleg. A Kertvárosban 5000 családot látogattak meg közösen a „*Biblia minden otthonban*” Alapítvány tagjaival. Bizony sokszor elutasításban, sőt néha fenyegetésben és igen kevés esetben kedves fogadtatásban volt részük. A fiatalokkal való foglalkozás során feltett kérdésre, hogy mi érdekli őket, bizony a legtöbben az örökélet, a megtérés és a vég kérdését tették fel. Ezek a témák érdeklik őket. Tehát figyeljünk Jeremiás intelmeire és figyelmeztetésére, mert ezek ma is aktuálisak.

Nagy Attila köszöntötte a megjelenőket, majd a kiscsoportos beszélgetésekre 5 csoportot állított össze. Ezeket a jelenlévő lelkészek vezették. A csoportbeszélgetések témái a következők voltak: *Hogyan növekedjünk a hitben, bibliaolvasás, imádság, közösség, és a szolgálat fontossága*. A csoportbeszélgetésekre fordított több mint 1 órát a megjelentek tartalmának és hasznosnak tartották.

Az ezt követő szeretetvendégség után *Fóris Györgyné*, a területi szervezet alelnöke a Szövetségben folyó életről és a hívogatás fontosságáról szövegezte a megjelentekhez a Mt 25,35 „...jövvény voltam és befogadtatok” és a Példabeszédek 1,5 „Hallgat rá a bölcs és gyarapítja tudását...” Igék alapján. Fontos, hogy éljünk a Szövetségünk adta lehetőségekkel, a tanulás, a közösségépítés tekintetében – mondta bizonyosságtelében.

Ezután *Oroszné Kovács Zsuzsanna*, a pécs-kertvárosi gyülekezet tagja tett bizonyosságot a vele történt és megélt isteni csodákról. Mindenféle ezoterikus dolgok által megkötözött emberként élt, és elmondta, hogy amikor egészsége és lelki élete teljesen leromlott, hogyan találta meg az ima által a Jézusban való hitet és annak erejét. Megtapasztalta az ima erejét és az általa való gyógyulást, és ennek köszönhetően életét ebbe az irányba fordította. Jelenleg is missziói munkát végez a mélyszegénységben élő ormánsági falvakban, imá-

kozni tanítja a cigány lakosságot és lehetősége szerint adományokat gyűjt és oszt szét közöttük.

Dr. Szilágyi Sándor főtitkár ismertette, hogy az egyházmegyei jelölőközgyűléseken megtörténtek a jelölések az egyházmegyei és egyházkerületi tisztségekre. Ismertette az ezután következő lépéseket a választás során és hangsúlyozta, hogy a presbitériumok szavaznak, de ne adjunk helyet a személyes érzelmeknek. Kérni kell az Urat imádságban, hogy ki az, akit az Úr is támogat, kik azok, akik tovább viszik Egyházunk ügyét. A továbbiakban ismertette azokat a kérdéseket, amelyek leginkább foglalkoztatják az országos elnökséget: az elnökség tisztújítása a Polgári Törvénykönyv által meghatározott új formában, a Szövetség alapszabályának felülvizsgálata, a megalapított Kanizsai Pálfi János Díj formába öntése stb.

Ezután *Varjas László* beszámolt a 19. Kárpát-medencei Presbiteri Konferenciáról, amelynek egyik fő témája a református böjt volt. Nagyon aktuális és fontos a választások előtt is a böjt és az ima egybekapcsolása. El kell érni, hogy hitben élő testvéreket válasszunk. Beszámolt a Münchenben tartott Nyugat-európai Keresztény Konferenciáról, ahol mint meghívott volt jelen. Beszámolója Jób könyvéből a 42,10-17 verseinek útmutatásával zárta: „Tiszta szívet teremts bennem Istenem...”

Nagy Attila területi elnök szövegezte az igeolvasásról a Mt 4,4 alapján: „Nem csak kenyérről él az ember...”. Beszámolt saját újjászületéséről, az Istentől

érkezett, megélt és megtapasztalt segítségéről. Az imádsággal kapcsolatos tanulságokat foglalta össze és kapott tőle mindenki egy kis írásos útmutatót is az imádkozásról.

Imaközösség után a záró áhítatot *Unger Károly* Drávafok-Kétújfalui lelképásztor 1Pt 2,5 alapján tartotta: „Ti magatok is mint élő kövek épüljtek fel lelki házzá...”, legyetek szeglet kövek...”. Péter írja ezt a levelet, aki átélte, mit jelent hitben épülni, élni, aki leélt már az élete javát. Feltette a kérdést: „Mi van, ha azt mondom, hogy a mai nap szemét nap?” – Igen, mert mi alig várjuk, hogy jöjjön a kukás szombaton, és vigye el a felgyülemlett szemetet. „Szabaduljunk meg mi is fölöslegessé vált szemetünkötől” mondta zárásként.

A száznál több presbiter örömmel élvezte a helyi gyülekezet szeretetét és vendéglátását.

Nagy Attila Gyula – SzS

a presbiteri szövetségek küldötte részt vehessen a Generális Konvent ülésén.

Hálát adok Istennek 2014. november 8-ért, a Megállapodás aláírásának ünnepi pillanatáért a Bodrogheresztúri Konvent 280. évfordulóján, a lelkész-presbiteri konferencia keretében. Kárpát-medencei magyar református presbiterek imádkozunk együtt és kérjük Isten áldását az együttműködések lehetőségére itt a Kárpát-medencében, adjunk hálát Istennek a presbiterek és presbiteri szövetségek által nyilvánított szándékért, vállalni együttműködésünket, összehangolásunkat és a felelősség viselést egymásért. Presbiterként örömet és köszönetemet fejezem ki minden magyar református presbi-

ter testvéremnek azért, mert közös akaratból újra felvállaltuk egymás életét és szolgálatát, újból közösen viselhetjük és vállalhatjuk a magyar reformátusság örömeit és gondjait a presbiteri szolgálat keretében.

Isten megáldotta 280 éven keresztül a paritás elvén működő egyházkormányzást a Református Egyházban. 2014-ben kérjük újból Isten áldását a presbiterek és családjaik életére, a Szentlélek ajándékát a bölcs kormányzás végzésére a Református Egyházban.

Áldás, békeség köszöntéssel

Fekete Vince

a Szlovákiai MRPSZ megbízott elnöke



Hódmezővásárhely: természettudomány és hit – tiszántúli helyzetfelmérés

A Csongrádi Református Egyházmegye második legnagyobb mezővárosában, Hódmezővásárhelyen rendezte területi szervezetünk egyházmegyei presbiteri konferenciáját szeptember 27-én a nagymúltú Bethlen Gábor Református Gimnázium épületében. A konferenciának két témája volt: „*Természettudomány és vallás*”, továbbá „*A Tiszántúli Református Egyházkerület jelenlegi fő problémái és esetleges megoldásai*”.



A Bethlen Gábor Gimnázium és Szathmáry Kollégium igazgatója, dr. Kádár Péter lelkipásztor megnyitó áhítatában a Róm 9,14-16: „Nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené” alapján lelki előkészítést adott a később elhangzó előadásokhoz. Ez az Ige a reformáció egyik jelmondatává vált. Hasonlóan talányos és igazságtalannak tűnő kijelentés ez, mint amikor Isten azt mondja: „Vagyok, aki vagyok” (2Móz 3,14). Egyházi

választások előtt minket is figyelmeztet és ösztönöz az előbbi Ige, mert aki elfogadja Isten kegyelmes szeretetét, az a közegyházi választásokat nem versengésnek tekinti, hanem Isten akarata beteljesedésének.

Dr. Nemes Gábor területi elnök megnyitóját az első előadást dr. Végh László fizikus, a debreceni MTA Atommagkutató Intézet főmunkatársa tartotta. Elmondása szerint 20 éve tart előadásokat az új természetképről, a fenntarthatóság kérdéseiről, a természettudomány és a vallás viszonyáról. Kifejtette, hogy a természettudomány megállapításai igazak, de azok a filozófiai következtetések, amelyeket pl. az anyagmegmaradás elvéből vontak le, hamisak. Ma már az energia-megmaradás elvét tartjuk igaznak. A XX. század második felében felfedezett ősrobbanás bizonyítja, hogy volt teremtés, amivel az anyagelvűség süllyesztőbe került. Az emberi DNS feltérképezésével az ember korábban tanított evolúciója is kérdésessé vált. Ugyanakkor az is kiderült, hogy a természettudomány nem az egyistenhívó Európában született meg, de csak itt tudott tovább fejlődni, ahol uralkodóvá vált a szuverén, áldozatokkal nem megvesztegethető, örökkévaló Isten tisztelete. Ő teremtett mindent, amit az ember – istenképűsége folytán – felfoghat. Kepler, Newton, Maxwell ezért tudták törvényekbe, egyenletekbe foglalni ismereteiket. A Szentírás tanulmányozásával világossá vált, hogy az ember rettenetes dolgokat csinál: egyik nép elveszi a másiktól és saját utódaitól a véges természeti forrásokat. Génjeinkben nincs benne sz irigység, a hanyagság, az anyagiasság; ez csak az utóbbi tízezer évben vált uralkodóvá. A Szentírásban benne van, hogy az apák bűneiért a fiak bűnhődnek harmad- és negyedíziglen. A 2. parancsolat is megköveteli az Isten (és törvényei) tiszteletét. A mai világ azonban a Mammon világa. Jézus az

egész emberiséget akarta ettől megmenteni és ezen a nehéz úton kell Őt követnünk.

Dr. Fekete Károly, a DRHE rektora, szünet után két nagy kérdést kívánt vizsgálni vetített szövegek segítségével. Az elsőben azokról a bajokról, problémákról beszélt, amelyeket összefogásban kell leküzdeni. A másodikban voltaképpen ki nem mondva – mint jelölt – püspöki programját vázolta fel. Az első részben kell beszélni a keretek pozitív változásairól is, de sok minden formálisan zajlik. Példát is hozott erre: az egyházi testületek munkája kész ötletek alapján, pl. az egyházi jövőképpel való foglalkozás során. Elvékonyodott a vezető, hangadó presbiteri réteg az egyházban. Formálissá vált a klasszikus lelkipásztori szolgálat, nagy hangsúlyt kapott a szervezés és az „Einmann-System” (egyemberes rendszer). Ezzel szemben áll az egyetemes papság elve. Legsúlyosabb jelenség az igehirdetés válsága. Formálissá vált az egyháztagság is. Feszültség van a gyülekezetekben a krisztokrácia és a demokrácia között. Az egyházlátogatásnál szükséges lenne a szolgálatok valóságos mérlegre tétele és elismerése. Formális a bérezés és hatalmas különbségek vannak a lelkipásztori jövedelmek között.

A második téma vezérszava: *megújulás önkorlátozással. Kedvesség a nép előtt és a gyülekezet növekedése üdvözlőkkel* – ezek a célok. Őszintén fel kell tárnunk, mi a baj közöttünk? Csongrád megyében a katolikus egyház eredményeket mutat fel és ez biztat bennünket, hogy a református egyház is aktivizálódhat. Mi kell ehhez, ki mit tud vállalni? Figyelmet érdemelnek a kistérségi központok, ahol jó példák szükségesek a nagyobb gyülekezetek részéről. A társadalmi változások elemzésébe be kell vonni egyetemeinket. A gyülekezetek felemelkedésének kulcsa a team-munka (közösségi munka) lelkipásztorok és presbiterok aktív részvételével. Presbiterképzési programot kell kialakítani a Presbiteri Szövetséggel és a Nőszövetséggel együtt, egyházkerületi szinten, több évre kiterjedően – esetleg bentlakásos formában. El kell induljon egy preventív lelkigondozói, pasztorációs szolgálat nemcsak a lelkészek között, hanem valamennyi egyházi alkalmazottra kiterjedően. Az iskolák életét az egyházkerületben a Debreceni Kollégiumnak segítenie kell. Fontos megismerni a többi iskola életét testvéri együttműködésben, három vonatkozásban: lelkeség, szakmaiság, üvegzséb. Beszélt az előadó a lelkészképzésről, a kialakult gyakorlati rendről és az Erasmus-programról, amelynek keretében 17 országba lehet menni tanulmányútra. Fontos lépés, hogy lelkipásztorok egy év elvégzésével megszerezhetik a hitoktatáshoz szükséges pedagógiai képzettséget.

Mindkét előadást hozzászólások követték, majd Szövetségünk elnöke, dr. h.c. Szabó Dániel kapott szót, aki kiemelte az iskolaépület szépségét, majd említést tett arról, hogy az a reménysége az emberiségnek, hogy századunk jobb lesz, mint volt a XX. század, nem teljesült. A háborúk, járványok mellett is azonban az a reménységünk megvan, hogy ez és az ilyen találkozó segítik közösségeinket a megmaradásért, sőt gyarapodásért végzett szolgálatunkban.

Köszönet illeti az előadókat, a rendező területi szervezetünket, a Gimnázium vezetését és munkatársait a kedves vendéglátásért és a konferencia szép környezetéért a könyvtárteremben.

SZS



Gondolatok Pedagógus Találkozó után

„Hogy a jövőben hihess, annak bizonyágát a múltjában kell megtalálnod” (Victor Hugo)

2014. szeptember 12-én a Nyíregyháza-városi Református Templom előtti téren az arra haladók és az ott gyülekezők szívét melegengető érzés járta át.

Az egymással ismerkedő és az egymásra ráismerő sokadalom öröme csak fokozódott a templom terébe lépve: a fényárban úszó, a *Cseri Kálmán* „A kegyelem harmatja” című könyvével gazdagon megterített templomi padsorok között, a *Bölcskei Gusztáv* Püspök Úr által tartott istentiszteletet fogadó áhítatban, az újjongva csengő, egy szívvel zengő énekben: „Isten szívén megpihenve / Forrjon szívünk egybe hát”.

Így ünnepelte a Nyírségi Református Egyházmegye az első Református Pedagógus Találkozóját, a 2014-es tanév különös ihletésű tanévnitőjét. A gazdag programot kínáló évnitőre hivatalosak voltak az egyházmegye református pedagógusai és lelkészei; vendégek és előadók; együtt volt az öregek és a fiatalok generációja.

Az ünnepség során, bennem – és biztosan sokunkban, kik az idősebb korosztályt képviseltük – felszínre törtek a közelmúlt keresztényüldözésének képei is. Nem kellett ezekért a képekért messze időutazásra vállalkozni (pl. a korai keresztény egyház múlt-síkjárá); sem napjaink külpolitikai kitekintésére, hogy napjaink valós hírvilágát halljuk. Csupán néhány évtizednyit kellett visszaforgatni a magyarországi időkereteket. Elég volt csupán az 1945 utáni ideológiát megidézni; a hírhedt „három T betűt” feleleveníteni: a „TILT” – „TŰR” – „TÁMOGAT” kegyetlen hármas egységét; mely a kereszténység számára a „TŰR” leple alatt az országra ráerőszakolt „TILTÁST” jelentette: a félelmet, a belső emigráció csendjét; nem egyszer a megalkuvást és a feladást is.

Idézzé fel gyermekkorom egyetlen epizódja ezt az időszakot...

Édesanyám hittan-oktatásra akart beírni negyedikes kisdíáként.

Háromtagú bizottságnak kellett őt meggyőznie döntése helytelenségéről.

Egyikük – fenyegető pozícióba kényszerítve – a következő kérdést tette fel: „Milyen pályát szán a kislányának?”

„Tanárnő szeretne lenni” – hangzott a csendes válasz.

„Ha ezen az úton indul el, semmi sem lesz belőle, nemhogy tanárnő”.

Édesanyám halk bölcsességgel hártott: „Majd meglátjuk”.

Tanárnő lettem.

Voltak kezek, amelyek fogták a kezemet: otthon és az iskolában, a templomban és a városban.

Visszatekintve – „kötelező házi feladatunknak” tartom, hogy a hasonló mondanivalójú történeteket, melyet a fenti epizód csak megidézni kívánt, melyek azonban ott lapulnak múltunk tarisznyáinak mélyén – gyűjtsük össze, jegyezzük fel emlékeztetőnek; hogy ne felejtjük a múlt hitében megfogant gyökereket, hogy még jobban örülhessünk a jelen felszabadult örömeinek. Hogy örülhessünk annak, hogy mára rangos fogalom lett a keresztény pedagógia; hogy most és itt ennyien fogadták el „szabad akarattukból” a meghívást; hogy ennyien engedelmessé váltak a belső indításnak; hogy egyet akarva, s nem kötelező kényszerre hivatkozva, hanem belső késztetésre jöttek el a 2014-es tanév áldást kérő istentiszteletére. Ezért szól a mottó is a hármas irányú elkötelezettségéről: a jelen képeinek múltidézéséről és a jövő formáló vágyáról.

Most – az Egyházmegye Református Pedagógus Találkozója kapcsán – szeretném megfogalmazni a résztvevők nevében a „hála” – „a köszönet” – és „a kérés” szavait.

Hálát szeretnék adni Istennek, hogy megengedte számunkra ezt az alkalmat, ahol egymás hite által épülhettünk, ahol a következő tanévre pedagógiai erőt meríthettünk, hitben töltekeztünk.

Szeretném megköszönni mindazoknak a szolgálatát, akik lehetővé tették számunkra az ünnepi alkalom nagy élményét.

Az elmúlt évek eseménynaptárát, a médiák híradását átlapozva jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy nem elszigetelt jelenség volt a Nyíregyházi Református Pedagógus Találkozó.

Belesimul abba a nagy ívbe, aminek láncszemei több éves múltira tekintenek vissza: helyi, regionális, országos, határokon átnyúló rendezvények, szakmai tanácskozások, találkozók sora szól arról, hogy országszerte hasonló elképzelések érnek egységes láncolatá. Jó érzés, hogy mi is tagjai lettünk ennek a láncolatnak.

Egyszólamúan fogalmazódott meg a vágy a résztvevőkben, amely ennek a Találkozónak a folytatását kéri és igényli; folytatást, mely a Második és a Sokadik Nyírségi Református Találkozó képét vetíti elő.

Kósáné Dr. Oláh Julianna

KÖSZÖNET ÉS KÉRÉS

Szövetségünk ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik 2013. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával Szövetségünket támogatták. Ez 2014-ben 85.465 Ft bevételt jelentett, melyet a tagjainknak kiküldött levelek és a PRESBITER postaköltségeire használtunk fel. Kérjük kedves testvérünket, hogy 2015-ben – amennyiben a 2014. év vonatkozásában adófizetési kötelezettsége áll fenn és Szövetségünket kívánja támogatni, az adóbevallással együtt kitöltendő nyilatkozaton – a társadalmi szervezetek számára felajánlható szja 1% sorába írja be

„A kedvezményezett neve: **MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG**

A kedvezményezett adószáma: **19675039-1-43**”

Együttal kérjük, hogy a másik, e célra rendelkezésre álló nyilatkozaton az egyházaknak felajánlható összeggel a **MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ**-at szíveskedjék támogatni. A kedvezményezett technikai száma: **0066**

Papír alapú bevallás esetén a borítékot ne felejtse el leragasztani és a leragasztásnál aláírni. Mind magunk, mind egyházunk nevében ezen adományát is nagyon szépen köszönjük.

Hálaadó emlékezés Órben (Szabolcs)

A Zsoltárok könyve 100,5. verse – „Mert jó az Úr, örökkévaló kegyelme és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége” – hívószavára presbiterek és gyülekezeti tagok sereglettek egybe az ez évi reformációs hét kezdeti vasárnapján, 2014. október 26-án, Órben. Hálaadó- és emlékező vasárnapra került sor a templomot nagy számmal megtöltő gyülekezetben.

A hálaadó istentiszteleten részt vett a Magyar Református Presbiteri Szövetség részéről többek között *dr. Bodnár Ákos* főorvos, elnökségi tag, a Nyírségi Egyházmegye volt főgondnoka, *Szucsányi Károly*, a Szabolcs-Beregi területi szervezet elnöke, barabási gondnok és *dr. Jeney András* miskolci egyetemi tanár, az Abaúji területi szervezet volt elnöke.

A délelőtti istentiszteleten *Pótor János* őri lelkipásztor hirdette Isten Igéjét. A jézusi küldetést középpontba állító igehirdetésében megemlékezett a reformáció ko-

moly igei-tanítói és magvetői szerepe volt gyülekezte élén.

A hálaadó emlékezés alkalmából került bemutatásra és átadásra az őri gyülekezetnek, valamint Ór községnek az 1970-ben,



BITTÓ ZOLTÁN
(1914-1970)

55 éves korában váratlanul e földi létéből eltávozott lelkipásztor kéziratos félbemaradt tanulmánykötetete, „Az őri református egyházközség 1867–1919 közötti története” címmel. A tanulmányt az évfordulóra a szerző-lelkipásztor fiai, családi összefogással végleges formába öntötték és kinyomtatták. A kötetet kiegészítették az őri lelkészek és református tanítók névsorával, az 1960-as évek gyülekezeti fényképeivel.

„Emlékeztek meg előljáróitokról, akik szólották néktek Isten beszédét” – erre a Pál apostoli igeversre – amely egyaránt vonatkoztatható lelkészre, tanítóra, presbiterre – fűzte fel hálaadó és emlékező szavait az egykori lelkipásztor fia, *Bittó Zoltán*, a Presbiteri Szövetség felügyelő bizottságának elnöke. Az édesapjáról való megemlékezés mellett hálaadással emlékezett az 1952–1970 közötti korszak őri gondnokairól, presbitereiről, harangozóiról, gyülekezeti tagjairól, akik az egyházat és vallást eltörölni akaró állampárti időkben is kitartottak hűségesen lelkipásztoruk mellett.

Mind a délelőtti, mind a délutáni istentiszteleten rövid ismertetés hangzott el az

1867 és 1919 közötti egyháztörténeti kötetéről a szerző-lelkipásztor fia részéről. A kötet bemutatja annak a korszaknak gyülekezeti és települési életét, kegyességi szokásait, az akkori lelkészek és presbiteriumok tevékenységét, a gyülekezeti misszió, diakónia és gazdálkodás helyzetét. A tanulmányból megismerhető az is, hogy az 1900-as évek elején, az akkori, igen szegény sorsú gyülekezetből közel 200-an – a jobb megélhetés reményében – kivándoroltak az USA-beli Wallingfordba. S ottan megalapították a „második őri református gyülekezetet”. E gyülekezetnek ma is van magyar lelkésze, *Tóbiás Attila* személyében, aki internet útján küldte köszöntését a hálaadó alkalom résztvevőinek.

A visszaemlékezések sorát *Hódi Miklós* polgármester, az 1960-as évek konfirmandusa zárta. A község nevében köszöntötte meg a közkinccsé váló egyház- és településtörténeti kötetet, mely által múltjukat jobban megismerhetik az őri emberek. Az ünnepi alkalmat Ór szülötte, *Sepsy Károly* orgonaművész-lelkipásztor személyes emlékező szavai és színvonalas orgonajátéka gazdagította.



AZ ŐRI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
1867-1919 KÖZÖTTI TÖRTÉNETE

Írta: **BITTÓ ZOLTÁN**
őri református lelkipásztor

rabeli őri elődokról, mivel Órnek már az írott források szerint 1617-től van református lelkésze. Egyúttal emlékezett születésének 100. évfordulóján Bittó Zoltán volt nagyváradi vallásnár-lelkészről, majd őri lelkipásztorról. Arról a pásztorról, aki 1952 és 1970 között, nehéz és viszontagságokkal terhes történelmi korszakban szolgált az őri gyülekezetben, s akinek ko-

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszakos kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán*, *Dr. Kelemenné Farkas Márta*, *Dr. Kis Domokos Dániel*, *Kövespataki László*, *Mikó László*, *Dr. Papp Vilmos*, *Dr. Ritoók Zsigmond*, *Váczi Gábor*, *Dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *Dr. h.c. Szabó Dániel*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 2700 Ft, Európa országába 4500 Ft, a tengerentúlra 5000 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbiteriumai nevében!* Készítette a Prime Print Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:
www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 450 Ft

A bizonyágtétel – martüria – ajándéka és hatalma

A Keresztyén Civil Szervezetek 10. Országos Fórumán a Parlament Felsőházi termében (2014. november 6.) izgalmas és közérdekű előadások hangzottak el „Az érdekérvényesítés lehetőségei és útvesztői” témakörében. Az ELTE Bölcsészettudományi Kutatóközpontjának egyik professzora „Mire hív meg minket az egyház társadalmi tanítása?” címmel széles ölelésű és mélyreható előadásban keresett választ a kérdésre jelen viszonyaink között. Ennek kapcsán az is elhangzott, hogy az itt maradt ismert szemléletek és fájó emlékeket idéző mai megnyilatkozások olykor szélesebb rétegeket érnek el, mint a történelmi egyházak tagjainak személyes bizonyágtételei. Bár a fentieket csak emlékezetből idéztem, mind a mai napig továbbgondolásra és önvizsgálatra késztetnek. Hogyan is állunk a martüria, a bizonyágtétel igei történelmi örökségével és jelen kihívásaival?

Tekintsünk vissza egy pillanatra a hitvallás történetének akár rendszerezetlenül említett kiemelkedő állomáshelyeire, közegeire. Az nyilvánvaló, hogy a születő egyházban a személyes családi kapcsolatokban elhangzó bizonyágtétel és a hitvallásban megfogalmazódó – életet-halált jelentő – állásfoglalás az idők végezetéig alapvetően megjelöli Isten népének mindenkori erősségét vagy erőtlenségét.

Jézus kérdésfeltevése és a Péter válasza óta: „*És ti kinek mondotok engem?*” (Máté 16,15) egyre szélesedő körben várta, munkálta az Úr a Lélek szerinti választ: „*Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.*” Szakadékokat és hidakat is formált a válasz. Az Úrhoz tartozás megvallása, házasságok, szülők kapcsolatát határozta meg. A zsinagóga népének szívében és vallási gyakorlatában új törésvonalak és új összekapcsolódások születtek. Ahogyan Izrael népének határait is átlépte a bizonyágtétel, világossá vált, hogy annak üzenete görögöknek bolondság, zsidóknak botránkozás, de akik hittek benne, azoknak Isten erejeként jelent meg (1Kor 1,23).

Az első időkben hamis vádakkal kerültek bíróság elé keresztyén őseink, mint akik az emberi együttélés alapvető rendjét bontják meg, majd rövidesen éppen fordítva a szeretetkapcsolatoknak olyan mértékét ismerte fel a pogány birodalmi hatalom, melyben már a Krisztushoz kötődő életekben, közösségeikben, hitvallásukban hatalmas veszedelmet, támadást éreztek a pogány ember-istenítés, a császárimádát és egész rabszolgatartó társadalmukkal szemben. Az indulástól kezdve az első háromszáz éven át – sőt tovább is – életek, keresztyén közösségek, az egyház egészének szörnyű szenvedéseit jelentette az evangélium vállalása, a Krisztusban megjelenő életük, szolgálatauk nyilvános megvallása. A porba, vagy kőre írott halforma titkos híradásától és tájékozódásától elkezdve egészen a római arénákban, a legnagyobb nyilvánosság előtt, az oroszlánok karmai között is hű tanúként a Krisztus bizonyágtételéért megöletett szentek sergét láttuk vonulni.

Számtalan formában és számtalan élethelyzetben, a legegyszerűbb rabszolgai sorstól a légiós katonáig, a legismertebbé vált mártírhalált halt gyülekezeti vezetőkig, óegyházi püspökökig ezrek váltak bizonyágtétevékké és így mártírokká is. Hogy a mártírok vére valóban magvetés volt, sőt már maga az üldözés is, azt Pál már a Rómbeliekhez írt levelében megerősíti: „...*a ti hiteteknek az egész világon híre van*” (Róm 1,8). Hogyan jelenik meg és szélesedik ez a folyamat a teológus diák vizsgaanyagában? Krisztus után kb. 44-58-ig Pál missziói útjain Jeruzsálemtől és Antiókiától Rómáig hirdette az evangéliumot, mely különösen Kis-Ázsiában lett nagyon visszhangossá. 100 körül Egyiptomban, Alexandriában alakul meg a keresztyén egyház; 150 körül Galliában, Észak-Afrikában és Örményországban; 185 körül Germániában és Britanniában; 200 körül Szíriában, Perzsiában és Arábiában. (*Jos Colijn*, Egyháztörténelem, Sárospatak) Alig követhető sebességgel terjed az Evangélium.

Nagy Konstantin császár keresztyénné lételével, győzelmével (313), a keresztyénség államvallássá-tételével új korszak nyílt, új kísértésekkel, veszedelmekkel. Az elfogadottság, elismertség, sőt a hatalom útján is emelkedve nagy léptekkel haladtunk a *karrierkeresztyénség* irányába is. A katakombák világából kilépve a népegyház széles mezőin mozogtak őseink, egyre magasabb állásokat is betöltve. A hitvallásos dogmatikai küzdelmek, világzsinati méretű együttlétek korszaka is kibontakozott. Tiszta és tévitanítások harca, vádjai, befogadások és kiátkozások nagy hullámverései követik egymást. A hitbeli, egyházpolitikai erők és a világi, császári birodalmi törekvések folyamatosan harcban állnak egymással, míglen 1054-ben maga a keresztyén világ is kétfelé szakad: keleti ortodoxiára és a nyugati egyházra.

Mindeközben és ezután az emberi lélek egyénileg is tovább keresi és érzi a bizonyágtétel alkalmait, belső indítását. Megjelennek a szerzetesrendek az elvilágiasodott egyházban. Hol a pusztába vonulnak, hol a városokban koldulnak, de egyre erőteljesebben prédikálnak és bizonyágot tesznek messze a Reformáció előtt. (Assisi Szent Ferenc 1200 körül).

Még a borzalmakkal teljes 20. században megjelenő hitvallásos küzdelmeket sem maradt helyünk érinteni, pedig éppen a Barmeni Hitvallás 80. évét ünnepelnénk. Ez a Német Hitvalló Egyház hitvallása, a hitleri rendszerrel szemben. A birodalmak bukására sem maradt időnk, és történelmi korszakváltásra sem. De mindnyájan tudjuk, hogy a jelenig húzódik a hallgatagok, a tagadók és bizonyágtétevék hosszú sora... A légerek, gulágok leszakított területeinken börtönbe hurcolt hitvallóink serege kell hogy ismert legyen számunkra. Tehát hatalmas léptekkel a mába érkezve most ebben nézhetünk körül.

Az ítélezés soha nem a mi dolgunk és a csendes, néma, hűséges megállás akár több is lehet, mint a hangosabb hitvallás. Egyedül az Isten ismeri a saját szívünket is és a másokét is. Mégis ha az Úr valakinek az életében kimunkálja, hogy akár kiemelt élethelyzetben, akár országos nyilvánosság előtt is őszintén bizonyágot tegyen hitéről, nagy mulasztás lenne – sok más élet között – nem észrevennünk a bizonyágtétevé. **Jó hír, hogy egy konkrét esemény kapcsán hála-lasan emlékezünk és adunk hálát *Tarlós István főpolgármester úr megnyilatkozásáért***, aki a megnyert választás utáni ünneplésben mértékadó módon szólani kezdett, majd a tapsorkán első lecsendese-désekor felemelt hangon így szólt: „...*és ki ne felejtsek valamit! Engedelmiükkel első sorban hadd mondjak köszönetet a Jó Istennek, majd feleségemnek, a már eltávozott szüleimnek, miniszterelnök úrnak... és a választók seregének... nem lesz könnyű a munka, de mindig ott leszünk... azért kérem, imádkozzanak értünk és Isten áldja meg önöket!*”

Az a reménységünk, hogy a televíziót néző milliók között sokan örültek, megbátorodtak és hálát adtak ezért a lelkiületért, mely nem a maga sikeréről szólt, hanem az Úrnak adott hálát. S végül azt kérte, „imádkozzanak értünk!” Fogadjuk el: van, aki kéri, van, aki nem, de nekünk az Ige szerint mindenkiért kell imádkoznunk: „*Intelek azért... hogy tartassanak könyörgések, imádságok, esedezések, hálaadások minden emberért. Királyokért és minden méltóságban levőkért, hogy csendes és nyugodalmas életet éljünk teljes istenfélelemmel és tisztességgel, mert ez jó és kedves dolog a mi megtartó Istenünk előtt, aki azt akarja, hogy minden ember idvezüljön és az igazság ismeretére eljusson*” (1Tim 2,1-4).

Azért bátorodjék a mi szívünk is és mondjuk bizonyággal, örömmel: áldás, békesség!, köszönöm, Uram!, Soli Deo Gloria, Istené legyen a dicsőség!

D. Szabó Dániel

Jártak faluról falura, hirdették az evangéliumot

Beszámoló a Missziói Bizottság munkájáról félidőben

Igei alapvetés

Útra keltek tehát, és jártak faluról falura, hirdették az evangéliumot (Lk. 9,6).

Ez a misszió lényege ma is.

Hiszem, hogy a Presbiteri Szövetség minden tevékenységének, programjának, kiadványának célja az evangélium terjesztése, és a hitre jutottak felkészítése a szolgálat végzésére. Ezt a célt azonban egy szervezet programjai, tisztségviselői és kiadványai által elvégezni nem tudja. A tagság az, aki faluról falura járva – és a falvakban házról házra járva – tudja hirdetni az evangéliumot.

Missziói munkaterv

Központi és regionális szervezésben csak a súlypontokat tudjuk kijelölni és a tagságot felkészíteni erre a szolgálatra. Sok minden történt az elmúlt években, de missziói vonatkozásban – sajnos – nagy lemaradásban vagyunk.

A Missziói Bizottság a ciklus elején, 2012-ben, helyzetértékelést végzett, és ennek alapján négy pontban határozta meg a misszió fő irányait, és ezt évről évre további aktuális célokkal egészítette ki.

Szövetségünk fontos feladata lenne tagságunkat, s általuk minden presbiter és lelkipásztor testvérünket megismertetni a helyzetképpel, hogy benne saját és gyülekezete helyzetét pozícionálni tudja (legyen kénytelen). Az e felett kialakuló véleménycsere és megfogalmazott javaslatok alapján lehetne elindulni a helyi sajátosságokat figyelembe vevő missziós stratégiák kialakítására.

A 2012-es célok:

1. A presbiterek evangelizálása, vagyis az élő hittel nem rendelkező presbiterek hitre segítése.
2. A református identitású, de gyülekezethez nem tartozó személyek felkutatása az egyházközségek területén.
3. A cigány népesség integrálása református egyházunkba.
4. A népmozgások következtében lakóhelyet változtató egyháztagok nyomon követése.

2012-re a feladatunk tehát, hogy minden presbiterben tudatosodjon, hogy milyen nagy, az egész egyházunk, sőt népünk jövőjét formáló feladatra hívta el őt az Egyház Ura.

Ehhez a 2013-as évben hozzávettük:

1. a kis létszámú szórvány-gyülekezetekben a tagok szociális- és lelkigondozásának a problémáját,
2. a városias, nagyobb létszámú gyülekezetekben a fiatalok elérését.
3. Ahol az etnikai összetétel a cigány lakosság irányába tolódott el, számukra új református gyülekezetek létrehozására kell törekednünk, illetve a meglévő gyülekezetekbe kell integrálni őket.
4. A 2013-as év kiemelt feladata a hit-, és erkölcsan oktatásra való felkészülés volt.

2014-ben pedig a hangsúly:

- a) Isten népének a hegyen épített város, a megízesítő só szerepet rendelt. Idén, a számos választás évében különösen legyen a

presbiterek – s általuk a gyülekezetek – feladata Isten országának normáit képviselni a helyi világi közösségben.

- b) A templom falai közül kilépve a helyi közösség életében vállaljon Isten népe közfeladatokat, hogy a gazdaság és kultúra területén is a bibliai normák érvényesüljenek.

Kritikus mérleg félúton

Eredmények

Az elmúlt években:

- megalakultak a Presbiteri Szövetségek az egész Kárpátmedence területén, és létrejött az együttműködés a határokkal szabdalts református közösségeink között.
- Az anyaországban megalakult mindenütt az egyházmegyei szervezetünk, ahol van szükséges számú tagja Szövetségünknek.
- A Presbiter folyóiratunk együttműködik a társ-szövetségek hasonló folyóirataival.
- Mindenütt rendezünk presbiteri konferenciákat, presbiterképzési alkalmakat kerületi, megyei és több helyen kisköri szinten is.
- Évenként váltakozva országos és nemzetközi konferenciát tartunk.

Elmaradások

A 2012-es célokhoz képest:

- a) Alkalmainkon szokott lenni evangelizáló tartalmú igehirdetés, de a presbiteri konferenciákkal és továbbképzésekkel tagságunknak csak egy részét értük el. A teljes presbiteri társadalom megszólítása eddig nem sikerült.
- b) A református identitásuk felkutatására és gyülekezeteinkbe integrálására még stratégiánk sincs.
- c) A cigány népesség irányában kezdeti próbálkozások történnek, de messze nem érjük el még a református területen élő cigány népességet sem.
- d) A népmozgások követéséről nincsenek információink.

A 2013-as célokhoz képest:

- a) A kis létszámú szórvány gyülekezetek sorvadása tovább folytatódik. A presbiterek is a legidősebbek közül kerülnek ki, így a másokon való segítségére aligha képesek.
- b) Fiatalok elérése érdekében nem tettünk semmit. Még az ifjúsági bizottságot is megszüntettük.
- c) A cigány népességről már szoltunk.
- d) A hittan oktatás területén sokat tettünk, de közel sem minden gyülekezet presbitériuma volt aktív a gyerekek és szüleik elérése tekintetében.

A 2014-es célokhoz képest:

Talán a jelenlegi magyar közélet kedvez hitünk nyilvános megvallásának. De nem rendelkezünk adatokkal arról, hogy hol vannak hitvalló református keresztyének az önkormányzatokban vagy az államigazgatásban. Így Szövetségünk nem tud hathatós támogatást nyújtani hitvalló szolgálatukhoz.

Dr. Viczián Miklós
missziói titkár

Szövetségünk elnökségi üléséről

Október 24-25-én tartotta Szövetségünk elnöksége bővített elnökségi konzultációját és ülését a Budapest-Kálvin téri Egyház-község gyülekezeti termében. Erre meghívást kapott az országos elnökség tagjain kívül minden területi szervezetünk elnöke vagy alelnöke, valamint a Kárpát-medence többi négy presbiteri szövetségének az elnöksége is.

Az első nap csupán elnökségi konzultációként szolgált, annak érdekében, hogy a területek és a határon túli testvér-szövetségek beszámolóit alapján másnap, a voltaképpeni elnökségi ülésen ezek ismeretében tudjon az országos elnökség határozatokat hozni. A konzultáción beszámolt munkájáról missziói titkárunk, *dr. Viczián Miklós*, presbiterképzési titkárunk, *dr. Judák Endre* és gazdasági bizottságunk elnöke, *dr. Székely István*, valamint tapasztalatairól és észrevételeiről *Bittó Zoltán*, a felügyelő bizottság elnöke is.

A találkozó örömet csorbított, hogy 22 területi szervezetünk-ből csak 6 képviseltette magát. Ugyanakkor felemelő volt, hogy megérkeztek a kárpátaljai, királyhágómelléki és erdélyi testvér-szövetségeink képviselői és a szlovákiai testvérszövetség elnöke is üdvözölte levélben az ülést.

Fontos részét képezte az elnökségi ülésnek jogtanácsosunk, *dr. Voglné dr. Szathmári Ilona* beszámolója jogi bizottságunk munkájáról, amely a Fővárosi Törvényszék végzésével volt kapcsolatos, amely miatt közhasznúságunk bejegyeztetését későbbre kell halasztanunk. Ugyancsak napirendre került a jogi bizottságban Szövetségünk változott jogi környezete, leginkább az új Polgári Törvénykönyv előírásai miatt. Mindenképpen át kell dolgoznunk alapszabályunkat és ennek megfelelően módosul a jövő márciusban esedékes tisztújítás menete is.

Az elnökségi ülés a következő határozatokat fogadta el:

Az Elnökség

7/2014. Eln.

köszönetet mond a Szövetség Felügyelő Bizottságának az I-III. negyedév lelkiismeretes munkájáért és azokért a tanácsokért, amelyeket az elnökségnek adott szolgálatának a jogszabályoknak megfelelő és ugyanakkor missziós központú végzéséhez;

8/2014. Eln.

köszönetet mond a Szövetség Gazdasági Bizottságának az I-III. negyedév lelkiismeretes munkájáért és különösen a GB elnökének a támogatások megszerzése terén elért eredményeiért;

9/2014. Eln.

jóváhagyólag veszi tudomásul a beszámolót az április 12-én megrendezett 34. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferenciáról, melynek témája „A mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta” volt;

10/2014. Eln.

jóváhagyólag veszi tudomásul a beszámolót a Budapesten, a Ráday utcai egyházkerületi székházban július 11-13. között megrendezett 19. Nemzetközi (Kárpát-medencei) Presbiteri Konferenciáról, melynek témája „Mindennapi kenyérünk” volt;

11/2014. Eln.

köszönetet mond missziói titkárunk és képzési titkárunk beszámolójáért és munkájukért és kéri, hogy tovább is fáradozzanak Szövetségünk célkitűzéseinek megvalósításáért;

12/2014. Eln.

köszönetet mond a „Presbiter” főszerkesztőjének, *dr. Békefy Lajosnak* és a szerkesztőbizottság tagjainak az idei első 5 szám összeállításában végzett munkájukért;

13/2014. Eln.

örömmel üdvözli és támogatja a magyarországi területi szervezetek és a határon túli társszervezetek többféle formájú együttműködésének további erősödését, különös tekintettel Szerbiára;

14/2014. Eln.

megköszöni a jogi bizottság, főleg *dr. Voglné dr. Szathmári Ilona* szövetségi jogtanácsos, *dr. Petneházi Zsigmond* békési egyházmegyei jogtanácsos és *dr. Szánthó György* délpesti egyházmegyei jogtanácsos testvéreink erőfeszítéseit annak érdekében, hogy Szövetségünk megtalálja a megfelelő jogi feltételeket a közhasznú jelleg későbbi elnyeréséhez és biztatja a munka folytatására az Alapszabály és az SzMSz megfelelő módosítása tekintetében; megbízza jogtanácsosát és főtítkárát, hogy a megfelelő módosításokat az Alapszabályban és az SzMSz-ben terjessze a 2015. februári elnökségi ülés elé;

15/2014. Eln.

megköszöni *Váczai Gábor* szövetségi titkár és ügyviteli munkatársa, *Szabó Tünde* lelkiismeretes munkáját, amelyet a mindennapi adminisztráció és könyvelési feladatok ellátása mellett a konferenciák előkészítése, szervezése terén, valamint a könyvelésben végzett;

16/2014. Eln.

tudomásul veszi, hogy az október 22-én Szegeden lebonyolított találkozón, amelyen részt vettek szerbiai, temesvári, csongrádi és bács-kiskunsági testvérek, megállapodott elnökségünk a további presbiteri együttműködés területeiben és formájában;

17/2014. Eln.

tudomásul veszi a jövő évi tisztújítás előkészítése terén a megválasztott jelölőbizottság eddigi munkáját és kéri, hogy a jövő év februárjában tartandó elnökségi ülésre készítse elő javaslatát az új országos elnökségre az új Alapszabály-tervezettel összhangban;

18/2014. Eln.

szorgalmazza és lehetőségei között elősegíti a tisztújítást azokban a területi szervezetekben, ahol ez 2011-ben és 2012-ben esedékes lett volna (Hajdúvidék, Abaúj, Zemplén), továbbá ösztönzi a 2013-ban esedékes területi tisztújítást (Bp.-Észak);

19/2014. Eln.

a GB javaslata alapján elhatározza a tagdíj és a Presbiter előfizetési díjának változatlan szinten tartását;

20/2014. Eln.

a GB javaslata alapján megállapítja alkalmazottai 2015. évi havi bruttó fizetését az előző évihez képest 5% emeléssel;

21/2014. Eln.

kéri szövetségi titkárunkat, hogy 2015. január folyamán küldje meg a GB tagjainak az I-XII. havi gazdasági beszámolót és a 2015. évi költségvetés tervezetét, amelyhez kéri a GB észrevételeit;

22/2014. Eln.

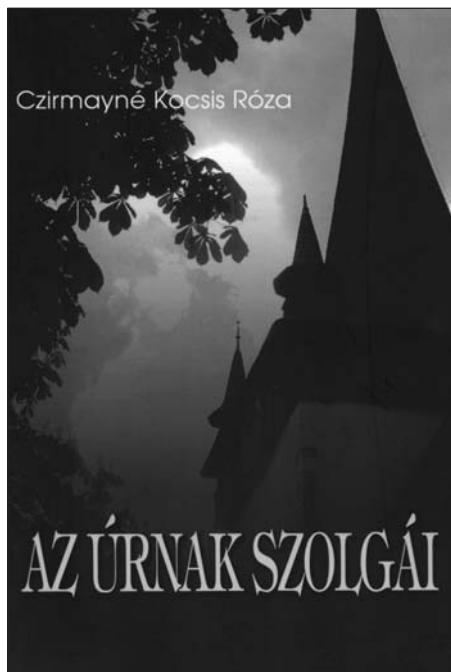
egyetért azzal, hogy a Szövetség által idén alapított „Kanizsai Pálfi János” díj formája öntött bronz plakett legyen, díszdobozban. A díj 2015. évi odaítélésére bízjon meg egy bizottságot a területi elnökök részvételével.

Ezek alapján kell felkészülnünk a következő elnökségi ülésre és éves közgyűlésünkre a jövő év elején.

dr. Szilágyi Sándor
főtítkár

A presbiter könyvespolcára

Czirmayné Kocsis Róza
Az Úrnak szolgái



Legyetek követőim, testvéreim, és azokra figyeljetelek, akik úgy élnek, ahogyan mi példát adtunk nektek (Filippi 3,17).

Megjelent a Hajdúböszörményben élő Czirmayné Kocsis Róza újabb kötete *Az Úrnak szolgái* címmel. Czirmay Árpád ny. református lelkész pedagógus felesége könyvében negyvenhárom rövid írást gyűjtött egybe. Ezek az írások tudósítások hitvalló és helytálló református lelképásztorok, tanítók életének eseményeiről, az 1800-as évek közepétől a 2000-es évekig. A történetek főleg az elcsatolt részeken, Kalotaszeg, Háromszék városaiban és falvaiban, illetve

a maradék országban, a Tisza mentén, Martfűn és Rákóczi falván estek meg. Az írások egy részéből a Czirmay család három nemzedékének sorsa rajzolódik ki. A kézdímartonfalvi kántortanító Czirmay József, a buzai, szamosújvári, majd sepi-szentgyörgyi, végül kispetri lelképásztor, Czirmay Zoltán és tanítónő felesége, Máthé Ilona, valamint a lelkészi hivatást továbbvivő fiaik, Czirmay Csaba és Czirmay Árpád küzdelmes életének epizódjait olvashatjuk. Gyülekezeteik hitének növeléséért, a magyarság megmaradásáért, templomaik építéséért végzett áldozatos munkájuknak állítanak emléket ezek a kis írások. Megidézik az elcsatolás sokszerű élményét, az idegen és később ráadásul még kommunista hatóságok egyházüldözését. Ugyanakkor a hétköznapiak derűjének apró mozzanatait, az odaszánt életük hétköznapijainak csendes, hálaadó és építő tettei is kibontakoznak az élőbeszédyszerű, olvasmányos elbeszélésekben. Míg az erdélyi történetekben a megmaradásáért való küzdelem, addig a Tisza mentén játszódó történetekben egy új gyülekezet építése kap hangsúlyt, évtizedes, sőt évszázados ívet rajzolva meg. Párhuzamos ábrázolásként egy-egy kitérő epizódban jeles, ám a köztudatba be sem került, vagy éppen onnan kiesett példaadó sors történetek mentődnek meg a felejtéstől. Így a hajdúböszörményi Kővér Endre pródi tanítósága vagy a bitai lelkész, Demeter Antal magyarságmentő tevékenysége, vagy éppen a Hajdúböszörményben született nagybányai esperes, Oláh Sándor félbetört történetírása.

A könyv magánkiadásban jelent meg. Előszót Gyulai Edit, bevezetőt a szerző írt hozzá. Kapható a hajdúböszörményi Bocskai téri Református Gyülekezet kiadványterjesztésében.

Gyulai Sándor

Még van idő

Adventi ötperces

Tudjuk, mindjárt itt az Advent. Gondolatban felsoroljuk sok-sok tennivalónkat. Munkahelyen évi zárás, Betlehemes a gyülekezetben. Sütés-főzés, mi lesz az idej menü? A gyerekeknek, unokáknak el ne felejtünk ajándékot keresni. Ráadásul a kántálást is meg kell még szervezni a kis és nagy ifjakkal.

Rohan az idő, vagyunk elcsendesedni, lélekben készülődni. De mire érkezik a szenteste, ismét szegyenkezve rádöbbenünk, hogy készülődésünk főleg a külsőségekről szólt.

De: még van időnk!

Még dönthetünk máshogy minden napi készülődésünk felől!

Vegyük elő énekeskönyvünket. Vacsora után szánjunk öt percet egy adventi ének versszakára. Vagy talán ketőre. Énekeljünk, olvassuk, tanuljunk. Készüljünk, várakozzunk, készítsük útját, a Vendég már közel. S ha szegény is szívünk szállása, Jézus örömmel készíti magának helyet. Hisz nem hiába várjuk, be akar térni életünkbe ma is, adventi várakozásunkban is! Hát hívjuk. Énekeljünk! Így készüljünk a karácsonyi ünnepre. S szívünkben megérthetjük, ami 1744-ben megíratott Kolozsvárott: Nagy vígasságunk, örvendezésünk legyen e Gyermekben; mert idvességünk vagyon minékünk szent születésében.

Knolné Tüski Gabi



Ima 2015 küszöbén

Mennyei édes Atyánk, jó Istenünk! Köszönettel és hálaadással borulunk le Előtted ez új év küszöbén, mert visszatekintve az eltelt esztendőre, megtapasztalhattuk ingyen kegyelmedből kapott áldásaidat: éleltünk, egészségünket, családjunkat, lelképásztorunkat, gyülekezetünket, magyar református nemzetünket. Tebenned bízva, Urunk, indulunk el az új esztendőben, imádságainkban kérve, fogadd el bűnbánatunkat, tisztíts meg minket, őrizd meg a szívünket, lelkünket a kísértésektől, gonosz gondolatoktól, indulatoktól, szeretetlenségtől, irigységtől, rosszakarattól. Imádkozunk és Rád bízunk azokat, akikért felelőssé tettél minket. Vedd körül őket is gondoskodó szereteteddel, de imádkozunk azokért is, akik még nem ismernek vagy nem akarnak megismerni Téged. Érintsd meg életüket szereteteddel, hogy megtapasztalják, egyedül Tebenned talál békét életük. Így tedd ezt az új esztendőt igazi istentiszteletté, töltsd be szereteteddel, bocsánatoddal, békességeddel. (Pozán Edit – Misztótfalu – Királyhágómellék)

A zsenge Isten-Gyermektől a feltámadottak zsengejéig Karácsony és Húsvét áldó ölelésében

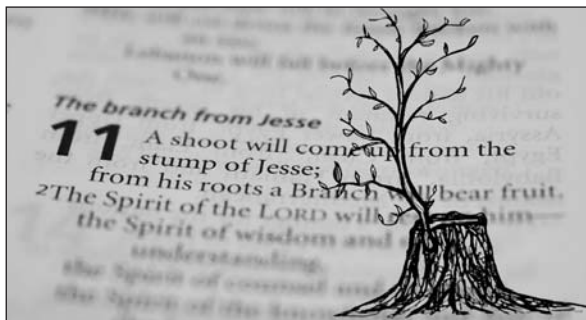
A legújabb hazai felmérések szerint idén a sláger a fekete karácsonyfa lesz. Nekünk viszont a „sláger” idén is, mint mindig, a zöld lesz, reményt és megváltást, új életet ajándékozó szent alkalmat jelölve, ami megtöri a hétköznapi lelketlen tumultusát



és vég nélkülinek tűnő pörgését, s nyugtató színeivel, legfőképpen az Isten-Gyermekre fordítja belső tekintetünket. Nem azért zöld számunkra karácsony színe, mert germán eredetű európai szokás szerint fenyőfát állítunk, hanem azért, mert ekkortájt Urunk szülőföldjén kizsendül, kizöldül a határ. De azért is, mert az ősi prófétai ígért szerint kihajt a vesszőszál Isai törzséből, hajtás sarjad gyökereiről (Ézs 11,1-2). És a vesszőszál, a hajtás zöld, az élet és a remény klorofilban gazdag színe jelenik meg általa a környezetben. Ha pedig a testté lett Igére gondolunk, Aki azon a betlehemi éjszakán bepólyálva feküdt a jászolban, akkor legfeljebb az újszülött csecsemők tiszta bőrrózsaszíne társulhat még természetes színeként a zöld mellé. S az Újszülött rózsaszíne, meg a vesszőszál zöldje mennyivel más, mint a konzum-fekete karácsonyi „újdonság”! Kálvin Ézsaiás kommentárjában egyenesen száraz törzsről ír, hogy az ellentétet, és Isten jóságos tettét, ajándékát még jobban kiemelve: abból a kiszáradt törzsből, csodák csodája, nem csak vesszőszál, hanem virágszál sarjad, növekedik. Ő a csodahajtás, csodavirág az emberiség bűnöktől száraz, egyéni és közösségi vétkektől, jóvá nem tett mulasztásaitól megkérgesedett gyökerén. Az így szárba szökkenő, szinte égbeérő Életfa Krisztust szemléljük pezsdülő friss zöldben a zürichi Fraumünster egyik hatalmas, közel 20 méteres ablakán. Hippolyt von Rom (170–235) közel kétezer évvel megelőzve ezt a nagyszere-

rű alkotást, így írt: „Ez az életfa a földről az égbe növekszik. Halhatatlan hajtás, a mindenség biztos támpontja, világmindenségek alapja, kozmikus fixpont”. Ez a „kozmosz” Krisztus az, aki ott pihen a Kisdedben, de már ott is óriás Ő. És Őhozza meggyünk ünnepelni, aki Élethajtásként zöldül ki a keresztfán, s kitárt karjával is csak áld, áld, és áld...

És ha már a karácsonykor megtestesülő Virágszál-Krisztusról, Vesszőszál-Jézusról gondolkodunk, akkor lelki tekintetünk nem kerülheti ki az első zsenge Krisztusról szóló páli Igét (1Kor 15,20;23), ahol az apostol tekintetünket a kereszten túlra, a feltámadás örökkévaló távlatokat megnyitó eseményére emeli. Krisztusról úgy ír, mint az elhunytak zsengejéről, aki elsőként támadt fel közülük, s ezzel támaszt szívünkben örök reményt, semmivel nem korlátozható, be nem zárható, tér-időileg nyitott jövődőt, ami már hitben ma elkezdődik bennünk.



Amikor a karácsony 2014-ben nekünk is kegyelemből megadódó szent ünnepére készülhetünk, majd pedig amikor ezt az ünnepi két napot töltjük, akkor szabad átélünk, átéreznünk annak a Krisztusnak a meleg, lélekemelő, magasba szárnyaltató közelségét, aki a betlehemi jászolbólcsőből kinyúló gyermekkarjaival a gyengédséget, szeretetet öleli bele ma is szívünkbe. S Akiben aztán érettünk magasra szökken a remény és a beteljesedő ígéretek vesszőszála, s Aki bűnön, halálon, szenvedésen, végességen, hitetlenségen győztesként vár ma és életünk végéig a halottak zsengejeként visszafogadó karjaiba. Így lesz igazán a teljesség ünnepévé bennünk, körülöttünk karácsony. Krisztusban csodálatosan összeölelkezik érettünk karácsony és húsvét tika, s Ő beleölel minket e titokba. Ez az örök öröm forrása. E látás, ezek felismerése nélkül viszont marad szürke, sőt fekete, jelentéktelenné üresített, igazi távlataitól meg-

fosztott kényszerpihenővé, amin nem kevesen igyekeznek túl lenni annyi eszemiszom ellenére vagy tán éppen ezért. Ezzel szemben mégis lehet az üdvörténeti isteni tervbe illeszkedő, s ezért helyére kerülő ez az ünnep. Lelki öko-ünnep, a mi ünnepünk, amikor pazarlásokon, fellengzősségen és üres csillogáson messze túl, az Úr szívére és gondolatára hangolódva igazán ünnepe-lünk. Ennek az ünnepnek pedig karácsony után sem lesz vége, velünk marad, mi meg ebben az ünnepi emelkedésben találunk naponta békességet.

Reformáció 500. évfordulójáig még három karácsonyunk lesz, ha az Úr akarja. Tegyük magunkat is méltóvá ehhez a nagy évfordulóhoz. A régiek azt is tanították, hogy Isten dicsősége az élő ember. S ezzel arra utaltak, hogy magunkat is méltóvá kell tennünk az ünnephez, az ünnepléshez. Nem lehet piszkosan, külsőleg és belsőleg beszenyezve odamenni az ünnepi asztal-

hoz, sem Isten elé. Kálvin azt tanította, hogy az Úr születésnapját méltatlan lenne szertelenül ünnepelni, ivázzattal, nagy tivornyával, és egyéb erkölcstelen kicsapongással. Arra is figyelmeztetett, hogy keresztyénellenes is lehet az ünnep, nem csak azért, mert ma Irakban és másutt rárobantják ünnepre seregülő testvéreinkre a temp-

lomokat, hanem azzal, ha az ünnep a kereskedelmi nyereséget, a tömeghangulat felszínességét jelentené, mert ez a genfi reformátor szerint bálványozás lenne.



Gandhi éppen dél-afrikai keresztyének előtt mondta el egykor: „Az emberiségnek hét halálos bűntől kellene visszatartania magát. Ezek: gazdagság munka nélkül; élvezet lelkiismeret nélkül; tudás jellem nélkül; üzlet morál nélkül; tudomány emberség nélkül; vallásosság áldozathozatal nélkül; politika elvek nélkül”. Ezt a Parlamentek karácsonyfája alá is oda lehetne tenni szellemi ajándékként.

(Folytatás a 24. oldalon)



SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...



Augusztus

24-én az észak-borsodi egyházmegyei területi szervezet tartott konferenciát Parasznyán, „Szolgáló, vagy szolgáltató egyház vagyunk?” címmel.

Szeptember

15-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

16-án Budapesten ülést tartott Szövetségünk jelölő bizottsága, a 2015. évi szövetségi tisztújítás előkészítése vonatkozásában.

18-án főtitkári értekezlet volt Szövetségünk központi irodájában.

20-án Velencén tartotta egyházmegyei presbiteri konferenciáját a Vértesaljai Református Egyházmegye. Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.

21-én Szerepen tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk hajdúvidéki egyházmegyei területi szervezete, a nyugati kiskör presbiteri és gyülekezeti munkásai részvételével.

Ugyanezen a napon Vadnán tartotta 3. konferenciáját Szövetségünk észak-borsodi egyházmegyei területi szervezete. A téma „Keresztyénség és korszellem” volt.

25-én Szövetségünk – bizonyágtétel kéréstében – bemutatta szolgálatát a KRE Hit-tudományi Karának hallgatói előtt. Ezt követően közös ebéden láttuk vendégül a teológus hallgatókat.

27-én Hódmezővásárhelyen, a Bethlen Gábor Református Gimnáziumban tartotta képzési alkalmát Szövetségünk csongrádi egyházmegyei területi szervezete. Az elnökséget *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.

Ugyanezen a napon Tamásiban egyházmegyei presbiteri konferenciát rendeztek. Az előadások – a János evangéliuma 4. fejezete alapján – többek között arról szóltak, hogy szerepet játszunk-e a gyülekezetben, ill. merünk-e őszinték lenni egymással.

Ugyanezen a napon a nyárszói gyülekezetben (Kalotaszegi Egyházmegye) előadással szolgált *dr. Tóth János* békési egyházmegyei területi szervezetünk elnöke.

29-én elhunyt *Dobos Ágoston*, Szövetségünk alapító tagja, a Budapest-Északi Református Egyházmegye korábbi főjegyzője.

Október

4-én Tornagörgön tartotta regionális presbiteri konferenciáját a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség. Az alkalmon anyaországi szövetségünket *dr. Tóth János*, békési egyházmegyei területi szervezetünk elnöke képviselte.

Ugyanezen a napon a Pécs-Kertvárosi Egyházközségben tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk baranyai egyházmegyei területi szervezete, melyen *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár előadással is szolgált.

7-én Budapesten volt a Károli Gáspár Református Egyetem új oktatási épületének átadó ünnepsége.

10-én Dobos Ágoston búcsúztatása volt a Budapest-Fasori Református Egyházközség templomában. A búcsúztatón *Bagi László*, a Budapest-Baross téri Református Egyházközség lelkipásztora ige hirdetéssel, *Véres Sándor*, a Budapest-Északi Református Egyházmegye gondnoka bizonyágtétellel szolgált. Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *Vácsi Gábor* szövetségi titkár képviselte.

11-én a Királyhágó-melléki Nagytarnán presbiteri konferencia került megrendezésre, a Szatmári Református Egyházmegye szervezésében. Anyaországi szövetségünket az alkalmon *dr. Kiss László*, debreceni egyházmegyei területi szervezetünk alelnöke képviselte.

Ugyanezen a napon Komáromban tartotta regionális presbiteri konferenciáját a Szlovákiai Magyar Református Keresztyén Egyház Presbiteri Szövetsége. Az alkalmon anyaországi szövetségünket *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök, *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár képviselte.

16-án Budapesten ülést tartott Szövetségünk gazdasági-, valamint felügyelő bizottsága.

17-18-án Hídalmáson, a Zilahi Református Egyházmegye ifjúsági központjában tartotta elnökségi ülését a Királyhágó-melléki Református Egyházkerület Pres-

biteri Szövetsége. Anyaországi szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *Vácsi Gábor* szövetségi titkár képviselte.

18-án Nagykaposon tartotta regionális presbiteri konferenciáját a Szlovákiai Református Magyar Presbiteri Szövetség. Az alkalmon anyaországi szövetségünket *dr. Bodnár Ákos* elnökségi tag képviselte.

Ugyanezen a napon a Budapest-Kálvini téri Egyházközség templomában került megrendezésre a 2009-2014. Kálvin emlékévek ünnepségsorozat záró konferenciája.

Ugyanezen a napon tartotta tanévnyitó presbiterképzési alkalmát a Sárospataki Református Teológiai Akadémia, melyen Szövetségünk nevében *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök szolgált.

19-én Budapesten, az Uránia Filmszínházban került megrendezésre a reformációi gálaest, melyen Szövetségünket *dr. Imre Sándor* főgondnok, elnökségi tag és *Vácsi Gábor* szövetségi titkár képviselte.

21-én az észak-borsodi területi szervezetünk képzési alkalmán Szövetségünket *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök képviselte és előadással is szolgált.

22-én a Szeged-Kálvini téri Egyházközségben a Szerbiai Református Keresztyén Egyházzal történő együttműködés volt a fő témája annak a – *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár vezetésével megtartott – megbeszélésnek, melyen részt vett bácskiskunsági és csongrádi egyházmegyei területi szervezetünk vezetője is.

24-én tartotta őszi presbiteri konferenciáját a Szatmári Református Egyházmegye, melyen Szövetségünket *Tóth Zoltán* területi elnökünk képviselte.

24-25-én Szövetségünk Kárpát-medencei elnökségi ülést tartott Budapesten.

25-én ülést tartott a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa.

26-án Szilágysámszonban (Királyhágómelléki Egyházkerület) tartotta presbiteri konferenciáját a Zilahi Református Egyházmegye, melyen Szövetségünk békés megyei területi szervezetének küldöttsége is részt vett.

Ugyanezen a napon Szilágynagyfalun (Királyhágómelléki Egyházkerület), az Arany János Napok ünnepségsorozat keretében *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök előadást tartott „Arany János keresztyén etikai személyisége és küzdelme” címmel.

29-én a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában tartotta elnökségi ülését társ-szervezetünk, az Aliansz Szövetség, melyen szervezetünket *dr. h. c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

November

6-án Kecskeméten, a Dunamelléki Református Egyházkerület közgyűlésén Szövetségünket és a Budapest-Déli Református Egyházmegyét *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.

Ugyanezen a napon a Parlamentben a Kezserésztény Civil Szervezetek 10. Országos Fórumán Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár képviselte.

Ugyanezen a napon a Magyar Testvéri Börtöntársaság átadta a Dietrich Bonhoeffer-díjat, amit idén először ítéltek oda a lelkesek és az elnökség titkos szavazása alapján. Protestánsként elsőként a díjat *dr. PhD Békefy Lajos* református börtönlelkész, dipl. börtönpasztorológus, lapunk felelős szerkesztője kapta meg a miniszteri kiegészítésű pénzzutalommal együtt, amit a református zsinati tanács dísztermében adtak át.

7-8-án Sárospatakon presbiteri konferenciát és tudományos ülést tartottak a Bodrogkeresztúri Református Konvent 280 éves évfordulója alkalmából. Ezen az alkalmon került aláírásra az anyaországi és külhoni presbiteri szövetségek együttműködési megállapodása.

8-án Kiszomboron tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk csongrádi egyházmegyei területi szervezete. Az alkalom 3 témája „Kálvin nevelési elvei”, „Az általános hitoktatási gyakorlat és a tapasztalatok”, valamint „A Csongrád megyei hitoktatás a számok tükrében” volt.

9-én a kárpátaljai Beregszászon, a Kárpátaljai Országos Nőszövetség konferenciáján *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök előadással szolgált.

10-én Kálvinizmus ma címmel konferenciát rendeztek a MRE Zsinati Székházában, melyen Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *Váczi Gábor* szövetségi titkár képviselte.

Ugyanezen a napon készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2015. január 19.** Megjelentetésre szánt írásaikat eddig az időpontig kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére. A szerkesztő bizottság 2015. évi üléseinek időpontjai: január 19., február 23., április 13., július 6., szeptember 14., november 9.

Váczi Gábor

Sorsok – énekeink háttérében (III.)

Hallelujah!

„Fiaim!
Csak énekeljétek...”



**Szenci Molnár Albert
(1574–1634)**

Valljuk be őszintén, sok mai református idegenkedik a zsoltároktól. Ennek nem a zsoltárok az okai, hanem beteg fülünk.

Bécs hozzászoktatott minket a sramlihoz, Párizs a sanzonzhoz, USA a songhoz, Moszkva pedig a csasztuskához, hogy másokról ne is beszéljünk. Pedig – ezt se hallgassuk el – a 17. és 18. században „jókedvű” atyafiak még a kocsmákban is rázendítettek a zsoltárookra. Nem csúfolkodásból, hanem amikor nagyon elérzékenyültek a jobbfajta nedüktől...

X. Y., az ELTE irodalomprofesszora, aki fél életen át biznissz-elvtárs volt, ámulva írta egyik könyvében, hogy amikor zsolttárolvasás volt soron, ifjú hallgatóit meghatótta azok tartalmilag gazdag, formailag szép szövege. Őt is! – Ugyanis gyermekkorában csak énekelve hallotta a templomban. Magam is találkoztam olyan presbiterrel, aki a kolhozosítás kemény időszakában (azóta szülöttek számára említtem, hogy a belépni vonakodókat gumibottal verték a munkásőr elvtársak, és volt, aki egész életére megrokkant...) sírva énekelte a templomban: „Az én lelkem szép csendesen nyugszik csak az Úr Istenben” – vagy a 65. zsolttár utolsó versszakánál: „Villognak a szép szántóföldek sűrű gabonákkal, a hegyoldalak, mezőföldek szép buzánóvésszel...”

Szenci Molnár Albert nagyon kemény korban élt. Igaz, akkoriban nem káromkodtak alpári módon egyes tévécsatornáknál, de a török százezerszámra gyilkolta, vagy vitte rabszolgavásárra a nyugatot oltalmazó magyar nép fiait.

Szenci Molnár Albert nem egy, hanem száz Nobel-díjat érdemelt volna ki, ha ilyen akkoriban lett volna. A 150 zsolttár néhány ezer sorát 100 nap alatt fordította le magyarra. Ugyanis Bocskay István kényszerítette a bécsi békét, melyet 1606 szeptemberében írtak alá. Ez a protestánsok vallásszabadságát adta vissza. Molnár Albertet sürgette az idő. Ha eljött a sza-

badság órája, lehessen is élni Isten dicsőségére a szabadsággal. Ő maga sem gondolta volna – mi azonban tartjuk jól számon –, hogy a zsolttárok biztosították azt, hogy a mi korunkban magyarul beszélnek Székelyföldön, Kárpátalján, vagy éppen a budapesti tévében...

Elődei Mátyás király „fekete seregének” vitézei. A sereg feloszlata után apja a felvidéki Szencen lett molnár. Albert kicsiny gyermekkorában teljes árvaságra jutott. Kis, 12-20 fős gyerekcsapatok kószáltak az országban. Őt a győri reformált iskola fogadta be. Innen Debrecenbe került a kollégiumba, majd a bibliafordító Károli Gáspár fogadta magához. Itt volt az ő egyszemélyes magánegyeteme!

Életének több, mint felét Németországban töltötte. Ugyanis II. Bajazid szultán halálbüntetéssel sújtotta azt, aki nyomdát alapított. Őneki pedig nyomda közelében kellett élnie. Németországban – nehéz körülmények között – a reformáció alapműveit fordította magyarra. Kiadta több alkalommal a Károli Gáspár által fordított Szentírást. Latin-magyar szótárt készített, hogy a latin ismeretében magyar tudósok haladhassanak a korról. (Vajon miért beszélhetnek Klebersberg Kuno kultuszminiszter óta a magyar kulturális főlény adta lehetőségek kiaknázásáról?)

A Budapest-Kőbányai egyházközségben már több mint egy évtized óta évenként találkoznak a gyülekezet „Mesterdalnokai”. A „belépőjegy” 100 ének önálló éneklése. (Saját jegyzékéből hármát énekelhet el.) Van olyan résztvevő, kinek a címjegyzéke 450 éneket tartalmaz!

Az otthoni magányos éneklés egy életen át biztat, bátorít, erőt ad.

P. V.

A szeretet fényhidján

*Gyémántfényű csillagok ragyogtak,
Az éjben angyalok énekeltek,
Amikor a szeretet fényhidján
Jézus Krisztus a földre érkezett.*

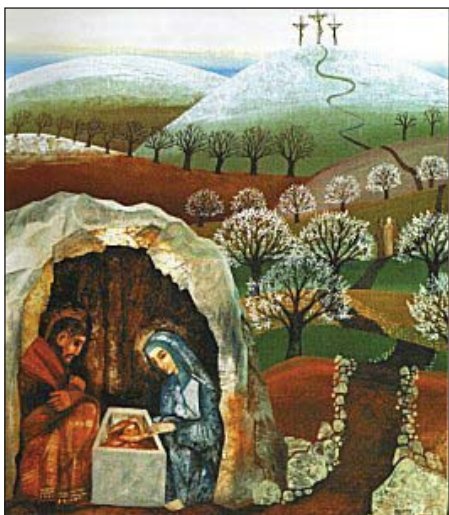
*A szívem ma meleg, puha bölcső,
Szent vágy hullámzik át a lelkemen,
Legyen a glóriás arcú Jézus
Égi Mesterem, örök vendégem.*

Molnár Jakab

Karácsony és Húsvét áldó ölelésében

(Folytatás a 21. oldalról)

Mint ahogyan az öko-karácsonyi mértéktelenség ellen azokat a jó tanácsokat is, amiket akár az *OHÜ.hu* honlapján, akár másutt ingyen osztogatnak: jó lenne ajándékaikat környezetbarát papírba csomagolni; kevesebb szemetet produkálni, de leg-



alábbis a szelektív tárolókba dobni. Jó lenne földlabdás, élő fákat feldíszíteni, s ünnep után visszaadni őket az életnek. És kevesebb csokoládét nyomni egymásba és magunkba, fulladásig tölteni meg gyomrunkat, és jó lenne, nagyon jó lenne több időt ajándékozni egymásnak, több odafigyelést, több tiszteletet. És kevesebb fényszennyezést okozni a házak, lakások külsejére aggasztott égőkkel. Mert ugyebár a házak mégis csak nem karácsonyfák!

Annak a szentséges, titokzatos éjnek a csendjéből, rózsaszín és zöld természetes színeiből adjon a testté lett Isten, a Mindenható Vesszőszála és a halottak első Zsengeje áldott melegséget, hitbeli biztonságot ezen az ünnepen és utána is mindenkinek a Kárpát-medencében, egyházainkban, és szerte a világon! Legyen ezért Általa és Őbenne csoda, kegyelem, hogy még ünnepelhetünk, ünnepelhetjük Urunk 2014. évi születésnapját!

Áldott Karácsonyt!

Dr. Békefy Lajos



Karácsonyi kérések

*A pásztorok lábát add nekem,
Hogy Hozzád siethessek sebesen!*

*És a napkeleti bölcsek kezét,
Hogy szívem, kincsem letegyem Eléd!*

*Angyalok hangját, hogy mindenkinek
Örömhírt és békességet vigyek!*

*S Mária Igét-megőriző szívét:
Hadd legyek, Jézus, örökre tiéd!*

*(Horst Orphal után németből
Türmezei Erzsébet)*

Együttműködési megállapodás

A Kárpát-medence magyar református presbiteri szövetségeinek, nevezetesen

az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének,

a Kárpátaljai Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének, a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetségnek, és a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek

felhatalmazott képviselői kölcsönösen kinyilvánítják azt a szándékukat, hogy egymással együttműködnek Isten országa munkálásában, különösen a magyar presbiterek között, közelebbről:

1. Az egyes szövetségek területén szervezett, az egész református egyházkerületre vagy országra kiterjedő presbiteri konferenciákról kölcsönösen tájékoztatják egymást.

2. Az előző pontban említett konferenciákon lehetőség szerint kölcsönösen részt vesznek.

3. Támogatják, hogy kapcsolatok létesüljenek egymás területén lévő gyülekezetek, presbitériumok között.

4. A presbiteri szolgálat ellátásához szükséges ismeretek bővítéséhez kölcsönösen hozzájárulnak írásos anyagok, hang- és videofelvételek cseréje útján.

5. Évi rendszerességgel kicserélik, ill. megvitatják tapasztalataikat a misszió és a presbiterképzés területén.

Elfogadva a fentieket, alulírottak Isten áldását kérve kezdeményezésünkre, hisszük, hogy együttműködésünk erősíteni fogja a Kárpát-medencében élő magyar reformátusok egységét, egyházaink kapcsolatait, gazdagítani fogja presbitériumainkat és gyülekezeteinket.

Budapest, 2014. november 7.



Pályi József

Pályi József
az Erdélyi Református
Egyházkerület
Presbiteri Szövetségének
elnöke



László Kálmán

László Kálmán
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
Presbiteri Szövetségének
elnöke



Nagy Béla

Nagy Béla
a Kárpátaljai Református
Egyházkerület
Presbiteri Szövetségének
társelnöke



Fekete Vince

Fekete Vince
a Szlovákiai Magyar
Református
Presbiteri Szövetség
elnöke



dr. h.c. Szabó Dániel

dr. h.c. Szabó Dániel
a Magyar Református
Presbiteri Szövetség
elnöke